КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛА 1923 ШЕРА ДЕНЗ | № 84 (4343). ШИНАРДИ 5 май, 1970 ш. | Мах 2 кеп.

СОВЕТСКИ КЕПАЙОАЗОН ДИ

Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар доккхен сийрдеи цIей санна белгалдаьккхар советски халкъо, социалистически мехкий халкъаша, дерригача прогрессивни адамаша. Ший цIорацен гIулакхашцеи сийлахь-доккха баьхдар хьахьоккхаш, коммунизм котъяккхар духьа лоттабеча кьовсаме къахьегамхой дегаш урауттайлеш хиина гениальни баьчча наха дукхавезиза лоархIалген хайра юбилейни торжестваех.

Ленина цIерана яйхха дуьлаьдена да большевистски кепайоазон истори а. Пролетарски парти ше хьеча хана Владимир Ильич Ленина принципиальни лардаш ехкай партийни кепайоазонна, къахьегачи халкъо хьашташ чулоацнача, хьахьоккхача, лоралеча кепайоазонна, эггара хьалхара шиъ гIанаш даха доладелча дехза общественна аргалокаш яра сийлахь-доккхача гIулакхета шо оттадь долча кепайоазонна.

Тахан традиционни цIей, «Правда» яхача массови большевистски газета эггара хьалхара номер араялара сийна дезде оттадь кепайоазон ди да. Вай кепайоазонах вла а доагIаш оал партен социалистически пачхьалкхени низ бола гера, цар политика чIоагIагIа йола инструмент, партийни идеаш чакхйоккхар, къахьегамхой творчески хьинар дегIаккхувла лоархIаме средство.

Кепайоазонна IалаьмаIе доккхий хIамаш карагIдиййнад мехка индустриализаци юрта бовхаме коллективизаци яр духьа лоаттабьча кьовсаме, партен халкъен цIагIа йола гера хиннад из немецко-фашистски гIьрахошца лоаттабеча кьовсаме, мехка халкъа бовхам юхаметтоттабарен дегIабоалабарен гIулакхе. Советски кепайоазоно тахан а тIехьа, КПСС XXIII-ча съездаш цул тIехьагIарча парте ЦК Пленумийн решенеш кхоачаш я еш, къахьегамхой оарцагIбеах дар шера наш хаиал хьалха кхоачашъяра, коммунизма материально-техническа база хьаьра сийлахь-йоккха программа чакхьяккхара.

Кхехкаш латтача вай вазара процессаш шиш деррига толамашцен кхоачамбоацарашцен хьахьокк газетий оагIонаш тIа. Социалистически яхьа лелаш хьа а гойташ, хьалхалаттарий опыта пропаганда а еш, парте экономически политика чакхъяккхар духьа, Iилма-технически прогресс сихъяр, къахьегама овсарлен производства эффективность лакхъяр духьа лоаттабеча кьовсаме ший лоархIам кхы тIа а чIоагIбу вай кепайоазоно.

Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еш хиина ха деррига советски кепайоазонна йола экзамен яр, хIаьта из цунах толаме чакх а даьлар. Газеташ тIеи журналаш тIеи шерра пропаганда ю ленински теоретически тIехьаленна, хьахьокх из массе тайпара оагIош йолаши вIсехбаьнна боккха лоархIам болаш хилар. Кепайоазоно тIатIа дикагIа яма ярра хьаела говетски дахара образ, тIа-тIа бIубеннагIа ек цу тIа вай общества морально - политически аьлагIон. СССР халкъий доттагIален вошалец советски нах КПСС-ан цун Ленински Централь Комитетан гонахьа кхотабалара тешаш.

Ший истори кьадоладенна хьа мел доагIача хана Коммунистически парте массе оагIорахьа йовкхо хьалхагIа а хьй, хIанз а ю кепайоазув дегIаккхувларен эрга довлаш товдарен. Цунна тешал ду, белггала аьлча, «Къахьегамхошта коммунистически кхетам балара даькъе районни газетий лоархIам лакхбара хьакъехьа», «Партийно - политически информаце хьалахи из тоаяра де дехарех», «Кепаеттача материалий репертуарен идейно-политически боарама хьалхара кепайоазон орлоархIам лакхбара хьакъехьа гаиий, радио, телевидене, культурап искусстван учреждений кулгалхой бехктоххам лакхбара хьакъехьа» КПСС ЦК-ас даьча сопамаша.

В. И. Ленина «Правда» газетах образно аьннад, еррига Росси дIалаьцна болхлой газеташ а долаш йола болхлой организацеш хургйолча бIаьстен эггара хьалхара чIегарг да из. Владимир Ильича дагалаьттар кхоачаш хиннад. ХIанз вай мехка арадувл 7 эзар централь, республикански, краевой, областной, районни, многотиражни газета. Журналийи газетийн икъара тираж — 260 миллион экземпляр.

Книжкаш арахецара гIулакха дунен тIа эггара хьалхара моттиг дIалоац Советски Союзо. Вай планете арадоала хIара пхьалгIа дола книжка советски да. Къаьстта дукха арахеи В. И. Ленина произведенеш. Советски Iаьдал латтача шерашка Ленина балхаш 100 меттала арахийцад 350 миллион экземпляр а йолаш. Уж дерригаш а революцена карагIдаьнна, цхьаккха тайпара цифраша дусталургдоаца сийлахь-доккха хIамаш да. Уж — духьалиха Советски Iаьдало чакхьаьккхача, газеташ, журналаш, книжкаш арахецара мел эшаш йола материально - технически средстваш частни доалахье хиннача дIа а яьнна, къахьегамхой шоай доалахье а хиина дIаоттари ларда тIа латтача кепайоазон царгIатонах хьахиннар.

Капитала мехкашка кепайоазон пapгIато лоархI газеташ, журналаш царгIатта эца йиш хиларах — «общественни уйла» буржуазена пайдена йолча оагIохахьа лостае вIашIIехьдаларах. Цар IалаьмаIе дукха спекуляци лелаю «кепайоазон парIато» яхача дешашца, цу лозунгах пайда эц социалистически мехкашкан коммунистически партешкен атакаш яра, буржуазин национализмни антисоветизмни кхы тIа а чIоагIъяра, социалистически интернационализма - принципаш бухъяхара.

Советски кепайоазоно марксизма - ленинизма цIаккха а дертйоацача идей сердал тел дерригача дуненна, адамашта юкъегача дуненна, адамашта юкъехьх халкъа уйлаш хьцитани кхайкадеча Коммунистически парте сийлахь-доккха бакъдар.

Дерригача кепайоазоно а санна, областной партийни организацена доккха повкъостал ду Нохч-ГIалгIай АССР кепайоазоно. Вайцига арадоах 4 республикански, 14 районни, 19 многотиражни газета. «Агитаторa блокнот», «Орга», «Лоаман Iуйре» яха журналаш. Цу дерригей а цхьара тираж 200 эзар экземпляра дIакхоач. IалаьмаIе дукха пенна хьалдетта газеташ да предприятешка, колхозашка, совхозашка, учреждеешка, организацешка.

Республика кепайоазоно боккха болх чакхбаьккхаб В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еш, сийлахь-йоккха ленински теоретически тIехьаленна, вай халкъа революционни, тIема, къахьегама традицешта пропаганда еш, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара. Газетаи тIа шерра юаш нхе шера план хаиал хьалха кхоачашъяр духьа къахьегамхоша лелаю социалистически яхь.

ХIара шера дукхагIа хул арахеца книжкаш. ДIадахача шера Нохч-ГIалгIай книжни издательства арахийцад еррига а лаьрхIача 1 миллионни 73 эзари экземпляр тираж а йолаш доля 167 цIи йола книжка.

Из да, пятилетка дийлагIча шера план толаме кхоачашъьйлеи арахецача литература идейно-политически боарам дIахо лакхбар, книжкаш брошюраш полиграфически дикагIа кийчдар духьа лоаттабу кьовсам хIанз кхы тIа а чIоагIбьлчен книжни издательства болхлошта санна, иштта Заболотие цIерагIча типографе коллективана а карагIдаьнна шеко йоацаш доккха хIама. Республике кепайоазув лелладалара, къахьегамхошта юкъе литература доаржадара юкъе доккха дакъа лоац «Грозненский рабочий» издательства типографе, Нохч-ГIалгIай книготорга коллективаша.

Республикерча къахьегамхой духовни хьашташ тIа-тIа дукхагIа дулаш хилар хьахьокх газетий журналаш цар тIа-тIа дукхагIа издайташ хилар. 1970 шера яхха хьаладайтарах газетийи журналийн 685 эзар совгIа экземпляр — совхкарчул 55 эзар экземпляр дукхагIа яйду болхлоша, колхозхоша, гIулакхерча наха, дешархоша. Периодически изданеш дукхагIа издайтар тешал ду вай бувзамхоша болх дика беш хилара.

Традиционни цIей — кепайоазон ди белгалдаьккхаш вай кепайоазон мах бу советски журналисташа, болхлойи юрташкарчен корреспонденташа, дерригача халкъо. Цун толамаш шеко йоацаш да. Цхьабакъда, кепайоазон балха тIа хIана а дукха да кхоачамбоацараш. Кепаетташ йола материалаш ерригаш а хилац хIоарга чулоацам болаш, журналистски говзал лакха йоцаш, партийни безам тIабохийташ язйий, массаза а квалифицированни къахьегамхой экономика, быт, культура, духовни вахар дегIаккхувлара оалангара проблемаш. Уж кхоачамбоацараш дIадаха деза.

Доккхийи бехктоккхамеи декхараш латт кепайоазон болхлошта хьалхашка. Цар балха керттера чулоацам хила беза парте, дерригача халкъо Ленин [illegible] революционни эргалонаш яра гIулакхьа марксизм-ленинизм мел лоархIамо хиннай хIоарга хьахьоккхар духьа лоаттабу къовсам массе оагIорахьара хьахьоккхар. Кепайоазув декхарийла да коммунистически уйла чIоагIъяра, советски патриотизми пролетарски интернационализми дег чу йоссяра, халкъий доттагIал чIоагIдара тIаберзабаь болх кIаьд ца луш лелабе, политически экономически декхараш толамо кхоачашдара массе а средствашца повкъостал де.

ЛЕНИНИЗМ—ВАЙ БАЙРАКХ

ЦХЬОАЛАГIЧА МАЕ МОСКВЕ ЦIЕЧА МАЙДА ТIА ХИННА МИТИНГИ ДЕМОНСТРАЦИИ

Вай планете ехьйчад Цхьоалагiа май. Ерригача континенте къахьегача халкъа цIей, империализмана духьалерча, машара, демократена социализмана тIехьарча къовсамера къахьегамхой дунен халкъашта юкъерча бартцхьоагIон цIей. Ах бIаь шу совгIа ха яьннай цу цIейн юкъметтиг, цун керттера майда Цие майда йолаш хьайоагIа.

Коммунизм хьалъеча шоаш яьхача коталоний хьакъехьара шай рапорташ уккхазара. ЦIеча майдан тIара тел дукхха миллионаш долча советски халкъо москвичашца цхьана. Уж коталонаш—ленинизма толам, Ленина хьакхеллача Коммунистически парте, цун Центральни Комитето цIаккха кIаьд ца луш политически организаторски болх барах хьаькипар. Советски наха, парте оттаяь программи кхоачаш а еш, кIаьд ца луш хьетача шоай къинца, шоай турпалча илзаша керлача дунен чу— коммунизма дунен чу бода никъ булл дерригача мехкий къахьегамхошта.

ЦIей деадеш кийчъяь я Цие майда. Шиначa Кремлевски пен тIа — СССР Пачхьалкхен герби союзни республикай гербаши.

ГУМ-а фасада юкъе — цхьана тилла Маркса, Энгельса, Ленина портрет. Лалла — «Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!, «Коммунизм котъягьйа!» яха панорама.

Болхлой легионашта хьалха а вьнна вовгIача байракх лелветун низ бола фигура — Исторически музея фасада тIа. Циггача хьалтеха йоалл тIегIолла яздь марксизма-ленинизма ларда тIа дерригача дунен коммунистий цхьоагIон кхотабалари чIоагIде яха тIахьехама дешаш а долаш йола панно.

Гаргахоачаш латт езагIа йола иннуташ. Сийлахьча хьаьший трибунаш хьалъюз столицерча заводийи фабрикий, гIишлоний а вуззий а, Подмосковьерча колхозийи совхозийн викалаша, Iилман культуран деятелаша, сий долча советски космонавташа. Циггача ба тоазол дехьара хьаьший, царех дукххабараш В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаьйча торжествашна дакъа ловцаш хиннаб. Цига я дипломатически корпус. Цига ба социалистически мехкаша, Дерригдунен профсоюзий федерации, Ерригафрикански профсоюзий федераце, Дунен халкъашта юкъарча IарбIй профсоюзий конфедераце, Латински Америка къахьегамхой профсоюзий цхьоагIон Массаарча конгрессо бахийта викалаш — москвичашца цхьана Цеча майдан тIа Цхьоалагiа май дезду доазол дехьарча 90 совгIча профсоюзни болхлойн делегаце.

ЦIеча майдан тIа талгIеш етташ ба азамий форд. Укказ ба азараш хьалха латтараш, производства новаторащ, Ленински юбилея сийна лелаьча социалистически яхье котбаьнараш.

Тахан Москвас, дерригача мехко рапорт лу ленински васкеташта тешаш хиларах. «Ленинизм — вай байракх», «Вай тешаме да ленинизмана», «Ленина гIулакх дахеш а котдувлаш а да», «Ленински новкъа гIолла дIахьалхашкахье долле» — йоах цIейна язъяьча транспаранташа.

Еррига майда екаеш дIаьхлаь тIоараш детт. Мавзолея юккъерча трибуне хьатIабоал новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев.

Циггача ба советски военачальникаш а хIаьта иштта Куба Республика премьер-министра заместитель, революционни герзашцарча низий министр майор Рауль Кастро Рус а.

Моаршалаш кхайкаду, дешаш лек: «Хоастам хилба КПСС-а!», «Сийлахь-йоккхача Ленина — хоастам хилба!».

IуйрийIа 10 сахьат хиннача ха Ерригсоюзни радио позывнойш ек — «Шера ба хьо ез хьоме мохк». Спасски башнерча сахьато гургал бетт.

ДIайолалу дунен халкъашта юкъерча цIейна — ЦхьоалагIча майна хетаяь Москверча къахьегамхой викалий торжественни митинг.

Гулбеннараша хьалхашка къамаьл ду Советски Союза Коммунистически парте Централь Комитета Генеральни секретаря новкъости Л. И. Брежнева. Цун сийна чIоагIагIа дIаьхлаь тIоараш детт майдан тIа гулбеннача эзараш наха.

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА даь къамаьл

Дела повкъостий!

Тха деза доазол дехьара доттагIий!

Сий дола хьаьший!

ЦIаьхха а гулденнад вай укх майдан тIа дерригача дунен тIарча къахьегата наьхо цIей шоай кулгашца, хьаькъалце, талантаца общества материальни духовни рузкъаш хьакхоллаши дебадеш барий цIей белгалдаккхар духьа.

1 Май цIей — из да къахьегамхой дунен халкъашта юкъерза барт-цхьоагIонга денадера хьажар. Из — эксплуатацеи IазажаI духьаларча, къамий лоIам, демократи, машар бахьан долаш, социализма сийлахь-йоккхий идеяш котъяхар духьа лоаттабеча къовсаме цхьоагIо йолаш хиларца бола цар лоIам хьахьоккхаш йола сийлахь-йоккха демонстраци.

Къаьстта маIан долаш, къаьстта лоархIам болаш да укх шерара ЦхьоалагIа май. Укх деннощка вай халкъо, вежаршка долча социализма мехкий халкъаша, дерригача прогрессивни адамаша шеррен чIоагIагIа деадеш белгалдаьккхар Владимир Ильич Ленин —Марксен Энгельсен хьехам тIехьалкъалца дIахо хьабенар, эггара сийлахь-йоккхагIа йола социалистически революци дег чу йоссаьри вIашIIехьъаьккхари, дерригача дунен тIарча къахьегамхой баьччен хьехархон ваь бIаь шу дизар. Дерригдунен политически лоархIамера событи ленинизма идей боккъонца бола толам а хиина дIаэттар ленински юбилей. Цу деношка ерригача континенташкарча бIаьш миллионаш болча наха дув биер цIаккха а лергдоаца.

(Йистедоалар 3-ча оагIо тIа).

МАШАР, КЪАХЬЕГАМ, МАЙ!

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша ЦхьоалагIа май дездар

ЦхьоалагIа май... Деза цIей дездие кийчьеннай Грозный. ДIа мел хьежача бIаргагу цIе байракхаш, лозунгаш, транспаранташ. Хоза кийчбенна, белаш, иллеш довхаш, гIозбаьнна ба города къахьегамхой. Тахан сакъерда а тIадбаха а бехьо йолаш ба уж: вай дукхача предприятей, учреждеией, организацей коллективаша дикка тIехкхоачашдаьд В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тIайна хиина социалистически декхараш, дикача совгIаташца накъабийлхаб машарен къахьегамен цIейна — ЦхьоалагIча майна.

Ленина цIерагIча майдан тIа, города централь улицашка оттаьча репродукторашкара IуйрийIа 10 сахьат доаллаш Кремлевски курантий зов хоз. Ленински Мавзолей трибуна тIара Советски Союзен социалистически мехкийи халкъашка моаршал хоатташ къамаьл дир КПСС Централь Комитета Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева. Л. И. Брежнева къамаьлага чIоагIагIа теркам тIабахийта ладийгIар демонстраце мел хиннача.

«Массане а ладувгIа» аьле хоаш бу фанфариша. Грозне а Нохч-ГIалгIайчен а къахьегамхой ЦхьоалагIа май даькъала дуваш къамаьл дир КПСС Нохч - ГIалгIай обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина.

Цул тIехьагIа Ленина цIерагIча майдан тIа йоал байракхаш яьаш боагIарий колонна. Цунна юкъе ба Грозне цIи хеза бола наьх мехкдаьтта чаккдоахача, химически промышленносте хьалха латтараш, машинашна гIишлошъеча организацей новатораш, коммунистически къахьегамна ударникаш.

«ЦхьоалагIа май даькъала хилда спортсмений!» — хьахоз трибуна тIара, «ура» аьле жоп а луш бIубенна ког ловзаш цаI шоллагIчоа тIехьа йолаш тIехьовл велосипедистий. Нохч-ГIалгIайчени Российски Федерацен чемпионий рекордсменийн колоннаш.

Ленина цIерагIча майдан тIа боал хьалхьа образование городской отдела берий спортивни школай дешархой. Уж ба вай республика спортивни сий лакха лоаттадеш дола кьона легкоатлеташ, футболисташ, волейболисташ, баскетболисташ, кIалкхетаргах летараш, гимнасташ.

Дукхача спортивни яхьашка котбийна гIорбаьнна спортсменаш [illegible], «Спартак», «Труд» спортивни обществай колоннашта юкъе.

...Мехкарий оркестр хьалха а йолаш хьагучайоал профессионально - технически образование система колоннаш. «Машар, къахьегам, май» яха дешаш тIаяздаьд лакха культура йола училище яха цIи еннача ПТУ-3 кагийча наха бе доаллача транспаранта тIа. Юбилейни яхье ерригача училищашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай цо.

(Йистедоалар 4-ча оагIо тIа).

СУРТА ТIА: демонстрацера байракхаш лелаерий колонна.

ХАЛКЪА ТЕШАМ БЕННАРАШ

Дукхха нах гулбенна бар селхан IуйрийIа Наурски района «Россия» яхача колхозе хиннача хоржамашта хьалхарча собране.

Къамаьл де эггара хьалха дош дийхар тракторно-кхаш леладеча бригада агронома В. А. Ануфриева.

— Вай колхоза къахьегамхой цIерагIа аз предложени лу № 416 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель Гайрбеков Муслим Гайрбекович СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутатага харжа кандидат оттаве.

Къамаьл ду «Россия» колхоза председатела Т. И. Сабера. Цо ше ма ярра хьаллаьцар нов. Ануфриева енна предложени.

Колхозхой собране массава раьза а волаш соцам тIаьйцар Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель М. Г. Гайрбеков № 416 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутатагIа харжа кандидат оттаве а.

* * *

Делкъийга перерыв йолча хана В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чаккдоахача завода клуба йоккха зал хьалийзар хоржамашта хьалхарча собране баьхкача бIаьш технологаша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха.

Къамаьл де дош ю № 3 йолча установка начальника Ибрагимов Абдулла Абубакаровича.

— Новкъостий, — йоах цо, — вай завода коллектива цIерагIа аз предложени лу гIоравьнна полководец, Советски Союза маршал Иван Степанович Конев № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла РСФСР-гара СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа харжа кандидат оттаве.

ЧIоагIагIа тIоараш а детташ тIаийцар нов. Ибрагимова енна предложени.

Трибуна тIа ва № 3 йолча цеха слесарь комсомолец Данилов Владимир. Цеха болхлойи ИТР-ийи цIерагIа цо а иштта хьаллаьцар нов. Ибрагимова енна предложени.

Собране ишта къамаьл дир стабилизаце установка начальника Янушевич Лидия Петровнас, № 5—6 йолча установка начальника Куравин Валерий Владимировича, парткома секретара заместитела Крючкова Зинаида Степановнас.

Массава раьза а волаш собране соцам бир Иван Степанович Конев РСФСР-гара Грозненски № 7 йолча хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа харжийта кандидат оттаве.

* * *

Хоржамашта хьалхара собрани хилар селхан Сунженски районерiа «Победа» яхача колхозе. Къамаьл де дош лу колхоза парткома секретара Моисеев Николай Ивановича. Цо колхоза коллектива цIерагIа предложени лу гIоравьнна полководец, КПСС ЦК член Советски Союза Маршал Иван Степанович Конев РСФСР-гара № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа харжа кандидат оттаве.

Собране къамаьлаш дир баьпадвараш леладеча бригада бригадира Екатерина Дмитриевна Бубликовас, колхоза агронома Геннадий Михайлович Зайцева, хьакхий-товарни ферма заведующе Павел Иосифович Когтева. Цу массане а шоаш къамаьлаш деш нов. Моисеева енна предложени хьаллаьцар.

Хоржамашта хетаьча колхозхой собране массава раьза а волаш соцам бир нов. И. С. Конев РСФСР-гара № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР-а Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа харжа кандидат оттаве.

* * *

Гудермесски локомотивни депо болхлойи, гIулакхерча наьхеи, инженерно - технически болхлойи хоржамашта хьалхара собрани хьайийллар депо месткома председатела нов. Шатова.

Дош лу депо керттерча инженера нов. Вареласа.

Вай коллектива цIерагIа, йоах цо, аз предложени лу № 416 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутатагIа харжа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета Председатель Муслим Гайрбекович Гайрбеков кандидатагIа оттаве. ДIахо нов. Гайрбеков Муслим Гайрбековича биографех лаьца дуьц оратора. Муслим Гайрбековича беррига низ а хьинар а дIаденнад вай республика экономикеи культуреи дIахо дегIаккхувлара, къахьегамхой хьалторо тоадара. Цо хьинаре дакъа лоац вай республика общественни политически вахаре. КПСС XXI, XXII, XXIII-ча съездий делегат хиннав, СССР Лакхехьарча Совета тIеххьарча кхаь созыва депутатагIа хержав. Нов. Гайрбекова сийлении лелабаьб хоржархой тешам. ВIалла шеко яц хIанз а халкъа дьашташ цо тешаме кхоачашдергхиларах.

Из предложени хьаллаьцар къамаьл дарраша тепловозашта профилактически ремонт еча цеха слесара нов. Шулепова, зIамагIча периодически ремонта цеха мастера нов. Крылова, иштта кхыбараша.

Собране массава раьза а волаш соцам бир № 416 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла Муслим Гайрбекович Гайрбеков СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутатагIа кандидат ве.

* * *

Гудермеса района «Кавказ» колхоза къахьегамхой хоржамашта хьалхара собрани Кошкельды яхача юртарча клубе хилар.

Дош эц колхоза гIишлошъеча бригада бригадира повкъоста Махмаева. Колхоза коллектива цIерагIа № 673 йолча Гудермески хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа харжа кандидатагIа оттаве могавир цо КПСС ЦК Политбюро член СССР Министрий Совета Председатела заместитель Кирилл Тимофеевич Мазуров.

Трибуна тIа воал колхоза председатель нов. Радуев. К. Т. Мазурова кандидатура хьал а лаьца цо цу округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа харжа кандидатагIа могавир хьалха латтача тракторно-кхаш леладеча бригада бригадир Арсанбиев ЯрагIа. ДIахо собране къамаьлаш даьча колхозхоша цун гIулакхех самалехи дийцар.

Итт шу даьннад нов. Арсанбиева тракторно-кхаш леладеча бригада кулгалду. Пятилетка диъ шера хIара гектара тIара чуэцаш йолча гурахь дIайийнача культурай хьувкъам барайтта центнерагара ткъа пхиъ центнерага кхаччалца лакхбаьб цун бригада. ДукхагIа чуэц хIара гектара тIара хьажкIаш, шекара свекла, иштта кхыйола культураш. Коллектива юкъе боккха кхетама болх чакхбоах Арсанбиев ЯрагIе.

Собране массава раьза а волаш соцам бир К. Т. Мазуров, Я. Арсанбиев № 673 йолча Гудермесски хоржама округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа кандидаташ бе.

* * *

Чакхъьаьнача Ачхой-Мартана района «Орджоникидзевский» совхозен Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхозен коллективай хоржамашта хьалхарча собранешка цхьа барт а болаш хьаллаьцай «Сунжанефть» НПУ хьалхарча промысла коллектива № 676 йолча Сунженски хоржама округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутатагIа кандидаташ оттабьча КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела Дмитрий Степанович Полянски «Сунжанефть» цхьоалагIча промысла хьалха латтача оператора Борис Николаевич Печеев кандидатураш.

Иштта чIоагIагIа хьаллаьцар цар Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза коллектива № 417 йолча Сунженски хоржама округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета депутатагIа харжа оттабьча кандидатий КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела Косыгин Алексей Николаевичени «Октябра 40 шу» совхоза хьалха латтача доярка Тимурзиева Ахьмада Розайи кандидатураш.

СССР ЦСУ ХОАМ

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна Ерригсоюзни коммунистически субботнике дакъа лаьцад 119,2 миллион саго, цу даькъе: промышленносте — 27,2 гIишлошъеча — 6,4, транспорте — 5,9, совхозашкеи кхыча пачхьалкхен юртбоахама предприятешкеи — 8,1, колхозашка — 13,6, нах бьха моттигаш хозъеши тоаеши деча балхашка, кхыча балхашка — 58,0 миллион саго.

Субботник долча хана дукхха хьаьнй гайн-тайнара продукци кIор, автомобилаш, тракторашi кхыйола юртбоахама машинаш, промышленни оборудовани, гIишлошьюн хьуни материалаш, халкъо лелацу товараш — кIадаш, пазата хIамаш, кога гIирс, кхачан продукташ, телевизораш, холодильникаш, электропылесосаш, кхыйола хIамаш. Производства процесс хаддаза лелаш йолча предприятеше арахийца продукци йоацаш, субботник долча дийнахь хьаь ерригa промышленни продукци 600 миллион сома мехьа я.

ДЕГ ТIАРА БАРКАЛ

Сийлахь-йоккха уйланхов революционери, Коммунистически партий дунен тIа эггара хьалхара социалистически пачхьалкхен кьаьхь' — В. И. Ленин ваь 100 шу дизарца дуьлаьдена IалаьмаIе дукха ловцаш доахаши моаршал луши хьехаташ кхаьчад КПСС Централь Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага Советски Союза къахьегамхошкара, гIишлошийн предприятеийи, колхозий а совхозий а, организацейи учреждениейи коллективашкара. Ловцаш доахаши моаршал луши кьаьхаташ кхаьчад иштта дозол дехьарча мехкий коммунистически болхлойи партешкара, къамий-демократически партешкарен организацешкарен, эрдехьарча социалистически партешкара, правительствашкара, пачхьалкхен деятелашкара, общественни организацешкарен къаьст-къаьстача гражданашкарен.

Ловцашкеи моаршалашкеи лаккха мах бу социализм коммунизм хьалъяра, империализмана духьаларча, демократи, машар, социализм бахьан долаш лоаттабеча гIулакха В. И. Ленинен ленинизман хиннача а хIанз болаш болча а лоархIама. Цар тешал ду дунен тIа эггара сьйнагIа йолча моттигашка ленински идеаш дIаккхьча хилара, хIанзари дуне дегIахара цу идеяша эггара кIоаргагIча тайпара влийи еш хилара. Цу ловцашкеи моаршалашкеи лаккха бу КПСС-ен Советски правительстван чурча а арахьарча а политика, коммунизм хьалъеча советски халкъо даьхача толаций, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагIо бахьан долаш лоаттабеча къовсамерча КПСС позице.

КПСС Централь Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дег тIара баьза а йолаш, баркал оал Советски Союза партийни, советски, общественни организацешта, предприятей, гIишлоний, колхозий, совхозий учреждений коллективашта, къахьегамхошта, дозол дехьарча мехкий коммунистически болхлойи партешта, къамий демократически партеш организацешта, эрдехьарча социалистически партешта, правительствашта, пачхьалкхен политически деятелашта, общественни организацешта къаьст-къаьстача гражданашта В. И. Ленин ваь 100 шу дизарца дуьлаьдена цар советски халкъан КПСС-ан ловцаш тахарах, моаршалаш дахкийтарах, дика дар лаьрах.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

ПАРТЕ НИЗ БОЛА ГЕРЗ

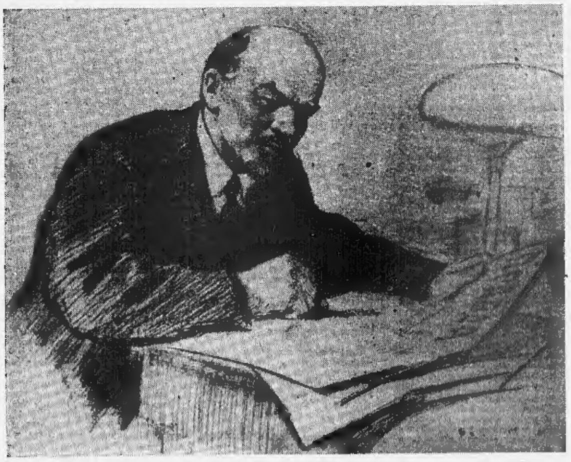

В. И. Ленин «Правда» газета дешаш. (РСФСР искусствай заслуженни деятела П. В. Васильева сурт). ТАСС фотохроника.

ТХА ГІОНЧИЙ

Болхлойн юртарчен корреспонденташ — уж ба тха гІончий. Аьтта кхоачам ба, тха газета тІа хаддаза яздеш 200 гаргга саг хилар.

Цхьа юрт, предприяти, учреждени яц къахьегамхошкара письмо ца доагІаш.

Болхлойн юртарчен корреспонденташа, вахара кІоаргІа юкъе а ухаш лоархІамен эшаш долеи деннаш гІеттаду, лира къовсам лоаттабу кхоачамбоацарашта дуьхьала, вирачча замах юкедисаца воча гІулакхашта дуьхьала.

Укх тІеххьарча хана эгара белгалагІа бола моттиг еннай Октябрьски революце баьчнах лаьца язъеча материалашта. Масала, газета тІа дика статьяш яьзъй № 116 йолча машиннаькъа юкъера школа директора нов. Ф. И. Назаренкос «Ильич саина баха Іомабу оаха» яхаш, берий библиотека заведующе нов. М. М. Бугаевас «Баьчнах долча книжка тІа берана бу болх» яхаш, пропагандиста нов. В. Т. Ковальговске «Оаха мишта Іомаду В. И. Ленина балхаш» яхаш. Ленински моттигашка гІолла лийнача новкъостех лаьца дукхачар газета дешараш гІад а баха дийцад шоашта шта зеденна хІамаш.

Тха активана кІезига бац материал йоза, кхетаргІолаш, эшача хана хьачуила харга диллача журналисташта а, къовсалургболаш бола новкъостий. Уж ба: педучилищера Б. Т. Ковальковский, А. С. Дружинин, локомотивни депора Е. С. Медведева, Э. В. Смирнова, М. Инеев, В. Нечитайло, Л. Чесноков, медицински инструментий заводера О. Ф. Кривда, М. Смородонюк, № 116 йолча юкъерча школера Ф. И. Назаренко, А. Бугаева, Новогрозненски поселкера Э. Л. Достанова, Т. Шулуева.

Каст-каста вахара саггота хилаза дарглоаца тайп - тайпара дешаш гІеттаду болхлойн юртарчен корреспонденташа «Степной» совхозерча Ю. И. Абузаровен А. Кривенцовен, «Дружба» совхозерча Ш. Эдисултанова, консервни заводерча Р. И. Амбаловен И. Пальцевен, наькъа 15-ча дистанцерча Д. А. Михалкоси К. П. Морозоваси, «Кавказ» колхозерча Х. Яшуевен И. Канаевен, № 5 йолча профессионально - техническа училищерча Ч. Сельмурзаева, Суворова - Юртарча С. Умарова, дукхача кхычар.

Советски кепайоазон ден сийна бархІ сага КПСС горкомен горисполкомен Сийлен грамоташ лурдьа, хІаьта 14 сага — деза совгІат.

Цхьа бахьан доалаш хьахиналян рабселькорий шерра сеть. Яздеш барий хьинар айде, долаш долча хІамаех шоашта хетар хьадувцара парма новкъостал де гІорт редакци. Цу гІулакха массе тайпарча формаех пайда эц редакце гІулакхашта активисташ дукхагІа юкъеоаар духьа.

Штате йоаца укх тайпара отделаш я газете вІашагІъехка: горисполкомерча производственни управлене керттерча агронома В. И. Копаева кулгалду хьадха латта опыт йоаржаеш, комсомольски вахара (кулгалхо Гамбулатов Хавас), машиннаькъа транспорта (кулгалхо нов. Н. С. Терентьев), школьни вахара (кулгалхо нов. А. С. Дружинин) торговлен общественни кхачани (кулгалхо пенсионер нов. С. П. Кулиш), тІемапатриотически кхетам балара отдел (кулгалхо нов. Б. Т. Ковальковский), сатирически отдел (кулгалхо нов. К. Д. Фокин). ХІара отделе массехк новкъост ва. Ерригача отделий гІулакхех дийна варгеац. ХІаьта а цаьрех цхьаьрий балхах лаьца дувца безам ба са.

ТІема - патриотически кхетам балара отдела гІулакхаш дІадоладелар юххьанца школашка ихкаьча тІема сийлен музеех грамдански Сийлахь - боккхача ДаймехкенгІ тІемашка дакъа лаьцарех, «Слава» яха орден леладерех, город-турпал Сталинградех кхьча моттигашкен хиларах, немецко-фашистски гІаьрхошца лоаттабаьча лирача тІемех, школашка а хІаьта шутта предприятешка а учреждениешка а кагирхошца беча тІема - патриотически кхетама балхах, призывникаши доприэывникаши кийчбарах, «Зарница» яха тІема хьисапера ловзар дарах, шутта кхычарех язъь статьяш, очеркаш, заметкаш кепаетта няд баларца.

Хургволча тІемахочун оагІоех цхьанне тІа (1970 шера март) еннай укх тайпара материалаш: «Гудермесски района берригача призывникашка ГПТУ-8 призывникашца дах кхайкарал», «Уж вайна уллув ба» — Дай-мехка тІом тІа дакъа лоацаш хиннача М. Лебедева тІемахоех — гудермесцех яздь дувцар, «ТІема сийлен музей еш да тхо» — педучилища гражданск обороня преподавателя яздаь, «Салтечун дневник» яхача рубрикацІ кІал кепатеха «Баркал хилда хьона, доттагІа!», яхл тІема гІулакх деш волчо Советски Чехословакий, эскарий тІемахошта юкъерча доттагІалах яздаь дувцар. Циггача кепатеха да Севастополь йоаккхача дакъа лоацаш хиначча И. С. Дудников А. Н. Гульченкоси шинне, Севастополь йовккхаш байнача 51 эскара вІухошта Сапун-гутІа дегІача памятника юхе даккхийта сург. Информаци еннай «Зарница» питабе яхаш. Цу отделе дакъа лоацаш 20 гаргга саг ва. Укх шера арахийцай кхо «Звездочкен» тайп-тайпарча рубрикашта кІал кепайийтта дукха материалаши.

Редакце я Акбиев Хаваса кулгалдеш йола литературни объединени. Цун низагІа арахец литературни оагІув: поэзе уголоки.

Творчески болх беш я сатирически отдел. Совяк «Сектар» яхаш яр из. Корта ше а вІашгІехьбоацаш нийсбеннабар пун, материалаш яьнха, саггота яр. ТІаккха нов. Фокина яьлаш «Районе гІолла йоагІа вотІагар» яха журнал хьадича метаций вай. Бакъда, керда хІам-м дац из, деце а, но тайп-тайпара материалаш дукхагІа тІаоза тарлоа. Белгтала хила а хилар из шутта.

Газете укх письмош алсамдевлара кІезигІа новкъостал дац болхлойн юртен корреспонденташца къаьстта беча балхо, уж болчча дІа а ухаш цавиа ечя совещанеш, цар письмоштен хаттараштен жоапаш теларо, редакце телача отчеташа, «Шоана, рабселькораш» яхача рубрикацІа кІал язде дІаболалуш бараштта хьехамаш теларо, газета тІа ІогІальнача материалашо яхар дизза чаккхакхоро, газета дешараша аишетни хаттараш даро.

Тхоацига хьуха письмош тар ме лу дукхагІа кепадетта гІерт тхо. ТІаккха газета тІа хан-ханнахьа язде догдоагІа наьна. Письмош дукха аха доладелча, тайп-тайпарча рубрикашта кІал, подборкаш вІашагІъетташ, бІарчча оагІош йолаш уж кепа ца дийттача ца йоалаш хул редакци: «Газета дешачо хьехар ду», могаду, критика ю», «Газета дешарий письмош», «Редакце почта чура», цкъаза кхьметтел «цхьан дийнахьара письмош».

Шоай мукъагІен хьинар долаши болча тха гІончаша — болхлойн юртен корреспонденташа — шоай ирача, нийсача, бакъ дешаца вахарера дог тоаделийташ йола факташ а кхуьлаш, керда уйланаш хьисапаши тел тха газета, новкъостал ду сагогагІа дола, пятилетка хаиал хьалха чаккхьаккхара декхараш кхоачашдарца дувзаденна эгара лоархІамегІара дешаш хІалахара.

Н. ЗАЗДРАВНЫЦ,
«Красное Знамя» яхача Гудермесски газета редактор.

ГАЗЕТА ДЕШАРАШТА БАКЪАХЬА ХЕТ...

БОЛХЛОЙ ВАХАРАХ ДУКХАГІА ЯЗДЕ

Берригаче мехко дезду 5 май — кепайоазон ди. ХІанзара цІай белгалдаьннаІа шера. Ленински юбилей йолча шера дезду.

Мехкарча кепайоазон вукалашта юкъе шийна йоагІаш йола моттиг хьалоац «Сердало» яхача республиканск газета. Республикера а мехкара я ерригa событеш теркалъю газета. Хозахеташ хьож со газета тІарча материалашка,сайна пайдане хІамаш дукха корадоагІа соца цу тІара.

Теркал ца еш мишта Іеэургвай советски болхлочун образ хьалаш йола газета тІа статьяш, вай болхлой классах, Іилма, техника даькъе вайча карагІдувларек боккхача безамцен докккалаш дувцаш йола статьяш.

Газета оагІонаша вайна массаш а дувцаргда мехкен республикен мехкдаьтта алсамдувларах, вай мехкдаьттахойн мехкдаьттахимикий къахьегама толамех, предприятей коллективаш къахьегамa гІулакхех.

Хоза я хоташ еш аз газета тІара литературни статьяш, произведенеех спектаклех лаьца язъяь рецензеш.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо яр болх шерра дІаболабаьбар «Сердалос», ІалаьматІе дика вІашгІехьдаьккхадар В. И. Ленина идейин тІехьаленна пропаганда елга, хаддаза дийцар В. И. Ленина васкеташ советски халкъо практически кхоачаш мишта ду.

Газета ше дезадалийтар социалистически яха а коммунистически къахьегама тІехьарча яьь а дешаш цо хадданза кІоаргІен дувцарах я. Цу тайпара материалаш йоазийтарах, бьлда опыта хьакъохьа газета оагІош тІа даглдуьларах боккха пайда боал толашагІа йола опыт предприятешка, партийни профсоюзни организацешка дІайоаржаяра.

ДІахо йодача хана а республикерчи мехкарчен ерригача событешта керте латташ дІадаха низ хилба «Сердало», шутта лаккха айяь дІахо хьойла цо коммунистически идейносген партийностен ленински традицеш.

Л. ХАДЖИЕВ,
ГРМЗ мастер.

Баркал хилда хьона, газета

Массехк шу да шун газета дешаш со вола. Дог гІоздоаккха мерагара шерага из хозагІа, чудоацем дикагІа болаш арлдулаш хилара. ГІадахе еш аз партийни культурни, промышлення а юртбоахама а тамех, дикагІа къахьегача болхлой опытах йола статьяши заметкаши.

Дика хет, газета советски халкъек Коммунистически партен революционни, тІема, къахьегама традицеш хаддаза хьийовзийтар. Геттара нийса гІулакх да редакце экономически реформа лелаш бувцаш, кердача хьалашка болх беча предприятей коллектива вай балха опыт хьагуІаоаккхеш йолча материалашта дика йоккха моттиг луш хилар. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна лелаь социалистически яхь миша лел болхлойн колхозхойн къахьегама толамаш шерра дувцар. КПСС XXIII-ча съезда решенеш мишта кхоечашъю хьилхьувзадар.

КПСС XXIII-ча съезда решенешта шерра пропаганда ю газета, социалистически яхь мишта лел луви. Кепаеттача письмойн корреспонденцейн автораш, моллегІа предприяти, колхоз, совхоз дегІаярах цифраш а кхуьлаш, кердача пятилетка заданеш кхочашъярах дувцаш, опыта дагабувл, пайда эцаза йиса резерваш хьагучайоах, къастаяза йола проблемаш хьаюттаю.

«Сердало» оагІош тІа каст-каста бІаргагор лоара соия саклорламе очеркаш, дувцараш, фельетонаш. Газета оагІош тІа дукхагІа хийла коммунистически идеяш баьхан долаш къовсам лоаттабеча советски наьха доккхагІолча моахала дьокхамо ленински васкетащта тешаме болча, ойлахь традицеш дІахо лелаеча хІинарча кагирхой доккхий хІамаш карагІдувлара дегаш ура мишта уеттаду хьакхаш йола статьяш, корреспонденцеш.

Газета лаьрхІа яздерая совгІа оаха оахаш а язду тхоаех къахьетаме доахача уолайна шта, тхоаш тІаддугаш оахош йоаххо еши долча хІамашта дикагІа волча доттагІчуна догадоьла безам болаш.

ДІахо а шутта камаькал ийла яьа тха дика «Сердало».

В. САЙДАЕВ.

ТХА РАБСЕЛЬКОРАШ

ЛЬЯНОВА А. М. — Нохч-ГІалгІай промстройматериалий управлене инженер. Еша доггоагІаш, тахакарча денна жоп луш хул Алас газета тІа язъю информацеш, корреспонденцеш.

КИЕВ Х. Х. — Грозненски Автотракторно - ремонтни завода керттера инженер. Тха штата боацача корреспондентех дикаІбарех лоархІаш ва нов. Киев. ЛерттІа кхоачашду цо шийна тІадилла гІулакх.

САМКОВА В. Т. — Грозненски когагІирс беча фабрика экономист. Дика чулоацам болаш я фабрика вахарах лаьца газета тІа цо каст-каста язъю материалаш.

ХУГАЕВ С. — Грозненски химически комбината оператор. «Сердало» газета оагІонаш тІагІолла республике дика дІадсаьзийт нов. Хугаева комбината вахар.

СОНА ХЕТАР

Масса хана а деш аз «Сердало» газета. Кхыча газеташ тІа доацар корадоагІа цу тІара цкъаза. Цу тІара хоза предложенеш, дешаш къамаьла юкъе дахьа а накъадоал деша бегІача кагийна никаца кхетаме беседаш еш. ДикагІа кІоаргІа дег чу дуж царна хьаьна меттала аьлар.

Лоацца аьлча, неггахьа мара айса цу тІа заметка ца яйоа а «Сердалоца» доттагІал да са, хІара шера язду аз из.

Нефтяникий къона кадраш Іомаеча болх беш ва со. Цудухьа сона хов къоначча специалистех, шай разрид лаккхьаьа болхлочох язъь материалаш мел пайдане я. ДукхагІа язде деза тракториста, тІишлошъечун, нефтяника говзал Іомаелаьрхlача кагийбарех, цар вахарах лаьца. «БоккхагІбарий смена» а кхийола рубрика хьайийлача бакъахьа хет сона газета тІа. Къаьстта теркам тІабахийта беза вьиша хет 8—10 классаш яьхарашта, хІана аьлча беррига вІаштІехьдалац техникумашка, институташка дІахо деша баха. ДукхагІа бераш юке бус. Царна юкъе нийсалу хьатІадоагІача шера институте гІоргва, яхаш вІалла хІама а ца деш лелараш. Царна хала цац промышленни предприятешка, колхозий, совхозий кхашка цхьабараашта хала хета специальность Іомае, моллагІа бола болх бе. Цу гІулакха къонабарий теркам тІабахийта беза.

Х. ГАТИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ техучеба воккхагІвола инженер.

«СЕРДАЛО» ДЕШ АЗ

«Сердало» газетаца гІулакх доагІаш со вола дукха ха я. цук эгара хьалхара номер араяьлча дена ва ала а йиш йолаш. Бакъда, цхьаца бахьанех тхона юкъера гІулакхаш цкъаза дукхагІа а кІезигагІа а хулаш моттигаш нийсъеннай.

Укх тІеххьарча хана «Сердало» газета цхьаккха, номер дІаяхийтаи аз ца ешаш. сай низаген торонашкен хьежжа дакъа лоаццун оагІош тІа матерхалаш язъече.

Вай республика экономика, культура, быта сагогагІа дола дешаш шиа оагІош тІа гІеттадеш. дунен халкъашта юкъерча вахарх йола материалаш кепаетташ дола газета Дальхенна хьалхашкара шиа декхар дизза кхоачашдеш да.

Тахан беррича халкъа юкъара цІей. кепайоазон Ди, деддеча дайнахь дег тІара лоаца боаккх аз «Сердало» газета Ленински традицешта хІаьз санна тошаме долаш цаккхалла — партийность йоалаш. халкъа тешаме долаш. Дыхе дукхаезаш, социалистически строя моастагІий гоавиа болаш хилда.

ГІ. ВЕДЗИЖЕВ,
«Чечингстройтранс» объединене кадрай отдела начальник.

МАССА НАХЬА КХОАВУ БЕРСА

Делкъал тІехьагІа шиъ сахьат даьннадар тхо цук кхаь тІа кхаьчача.

— Берса хьажкІаш дІаюош ва, кхайна гобаьккха укх сахьате юха тІакхоачарга. — аьлар два хІоша дахьаш веначча шофера. Болх сихбеннача хана хІама дав бригаде дІаяа а кховацц из.

ХІама дуача юкъа дикка хІама дийцар тхона «Сердало» массаза а дешаш волча новкъоста Итазова. Республика вахарах лаьца еша вог доагІаш а пайдане а корреспонденцеш, статьяш, информацеш хул газета тІа. ДІаяхача замах юхедисача воча кІаматша лира къовсам лоаттабара дикка камаьхал йоал «Сердало», дешараша пайда эцаргболаши бакъдергдолаши кІоарга чулоацам болаш я газета тІа кепаетта дукхагІйола материалаш. Дала а цунах кхоачамбеш вацар Берса. ДукхагІа кела етта еза болх ца а беш етта даа-дуаха гІерташ вайна юкъе хІаьз а вийслуш бола вах массанена гучабоахнц бола материалаш аьнна хеташ вар шіп хеза звеньевой. Шутта газета шерра дІа-юха йоаржас еза балха дикагІйола опыт. Цунах доккха беркат доал къаьстта къоначча болхлошта.

Берсийна бакъахьа хетар газетага гІолла республикера боазаш бола звеньевойш дукхагІа вІаши дага бувлаш хилча.

Укх юбилейни шера хиш ца дехкача лаьттан хІара гектара тІара 50 центнер — шутта да Берса тІаийна декхараш. «Вир-42» яхача хьажкІий фу да дІадийнер. Уж хьажкІаш хьалхагІа кхеяьй цо. Цунах вІубенна ва из ше дагаьлаьцар толамца кхоачашхургхиларах. 95 гектар хулача шиа лаьттах хІаране тІа 2,5 центнер минеральни удобрени, кховчам хилдал кхо диллал.

Дуккьала ше доал дена лаьттара из хьувкъам чубарах кховчам беш ва Берса. «Экажевский» совхозан а шутта вай республика а беррига хьажкІаш лелеоаша дика камаьхал йоалаш юбилейни шера къахьегар лоош ва из. Цудухьа массанена а дог раьза долаш шиа опыт дІайоазийт цо. Цу гІулакха хетаьь яр дукха ха йоацаш «Звеньевойш дагабувл» яхача рубрика кІала «Сердало» газета тІа кепа теха цун корреспонденция. Юбилейни шера боккха хьувкъам баккхара «Назрановский» совхозера Мальсагов Османи Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза звеньевой нов. Гордиенкои шийца яхье бийхар Берса. Цхьаннe опытах шоллагІчо пайда а эцаш укх аьхки къахьегаш хургба яхье баьнараш.

1965-ча шера деиз Берсий наькха тІа йоалл «Къахьегача Цеча Байракха» орден. ХІаьта укх юбилейни шера а Даьлenna вишеннаваш из. В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди деадеш къахьегама толамаш дахарах Юбилейни медаль еннай нов. Итазова.

Укх тІеххьарча шин шера вІашта шоаза юххьанцарча партийни организаце секретаралла хержав из отделене коммунисташа. Цул совгІа массехк шера дена совхоза партнома член ва, парте райкома, обкома.

Дика кхоачашду Берса халкъо шийна хьалхашка оттадаь декхараш а. «Эгара хьалха шиа цІагІара гулайоал сага дикал» оалаш кица да гІалгІай. Хьалхара шоай юрта Совета депутаталла хержар из Экажкъонгай-Юртарча нахa. Тешаме саг хилара тарра дІаваІзар района, республике. Хержар райсовета а шутта Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета а депутаталла. Укхаза а халкъа тешаме вoІ хиввa дІаотта хайнад Берсийна.

Бехктоккхаме декхар да укх денoшка халкъо иулея гІадиллар. СССР-а Лаккхехьарча Совете депутаташ харжара йолча Округни хоржамий комиссе предсеталла хержав новкъост Итазов.

М. ТУМГАЕВ.

Укх сурта тІа вайна гур «Локомотив» яха Грозненски локомотивни депо пеш газета да. 1955-ча шера 2-ча августа араяьннай цун хьалхара номер. Цу хана дена хІара пешара газета оалаш да из. 3—4 саг чувоагІаш йола 5 сменин обшественни редколлеги я. Царех хІаране кІиранна цкъаза арахец газета. Бокхха аьттув болаш вІаштІехьдаьккхал из гІулакх. ХІана аьлча, дуккьала кІиранагІа цхьан ден арахецача шиа номера бехктокхаме я хІара редколлеги. Цудухьа мукъача деношка шоашоай тІайоагІача номерашта материал кийчъе вІаштІехьдоаь вокх редколлегей члений.

Шутта болх беча сменин редколлегех латт 32 саг чувоагІаш йола Керттера редколлеги. Белгалваьнна дика болхло ва фотокорреспондент вола Романенко Григорий, депо инженер Пачева Александра Александровна, инженер - экономист Слеткова Вера Алексеевна, механически цеха мастер Аванесов Николай, тепловоза машинист Дзандаров Михаил, кхыбараш.

Газета болх доккхагІча даькъе шийга хьагІа а ийца къахьегаш 1925-ча шера деиз коммунистически парте мугІарашка вола, хІара пенсионер вола Анохов Георгий Федерович. Газета арахеца волавалча хана дена цахаддаш цу редактор ва из. ІуйрийнA нах балха боагІача хана хьа а вевденна газета болх беш хул Георгий Федорович.

И. Пачева сурти.
М. Бетова тексти.

ЛЕНИНИЗМ — ВАЙ БАЙРАКХ

(Передовица. Доладур 1-ча агlо тlе).

...ча Ленина гlуллакха тешаме хила, вlаьхна а бакъдаь хьахьехнарг ленински навкъагlа деррнгача дуьнен тlе коммунизм котйоаккхаш дlабеха лаьрхlа шоаш хилар.

Ленински юбилея сийна вхь дешеча хана советски къахьегамхошна, хьалха леттача коллективашна, дукхача областашен республикашен къахьекхар, халкъа инициативах, производство кхетамце вlаштlехьаьнкхарах, lилманен техникаен карагlдаьнарех майра пайда эцарах, социалистически къахьегама дисциплинах боалла низ мел бокха ба.

Сийле а доастам а хьаба коммунизм хьалъерий хьалхарча мугlарашка а етта болхача вай болхлошта, колхозхошта, интеллигенцена! Къахьегамен творчестван ер цlей долча дийнахь эггара хьалха вай баркал оалараш лоархlараш уж ба, халкъа ирза шоай са да ахдеш къахьегараш!

Новкъостий! Цхьоалагlча маерча цlеча байракхаш тlара «Къахьегам» яха дош къастаргдоацаш вlашагlкхийтта да «Машар» яхача дешаца. Советски низа дика хов машара мах, хlана аьлча тlема мах шоашта дика ховндаь. Из аьлча наьса хургда тхан, советски халкъо Сийлахь-боккхача Даймехка тlем тlа йоккха котало йийна 25 шу дуза ди гергхаьчача хана. Уккхаза 1941 шера ноябрь бетта бирсача деношка Москва лоралъераш тlех а буьлаш фронта ехача укх майдан тlа аьлча. Дицлургдоацача шовзткъе пхелагlча шера эшаваьча монстагlчун байракхаш вай салташа шоай когашка дегаьча Мавзолей тlара аьлча.

Тахан, вай котало яьккхачул тlахьагlа ткъаь пхиъ шу даьлча, къаьстта шаьра бlаргагу. Советски Союза меттел, деррнгача адамашта а из мел боккхача лоархlаме хиннаl. Дукхача хьале цо къастам баьб дуьнен исторе дlахорча лелама, революционни низаш дегlадаххара керде. аьттув болаш йола торокаш вlаштlехьа а яьха.

Шоашта даь дика лоазаш долча адамашта вlаккха дицлургдац дуьнен шоллагlча тlем тlа советски халкъа карагlдаьнна сийлахь-докка денелера гlуллахх. Фашизма букъа тlеча катаьнчен дукхача мехкий халкъашта паргlато яьккхачен боезаш болча а боезанна биснача а миллионаш болча турпалашта карагlдаьнна гlуллахх.

Дlадахача укх ткъаь пхиъ шера яьа а хинна чlоагlъенна тахан деррига дуьне дегlвахара низ бола фактор а хинна дlаэтта дуьнен социалистически система. Хьекхна дlаьйхай колониальни империеш, дуьнен халкъашта юкъерча вахара юкъеьхкай керда шоай лоlамера итташ паччахьалкхенаш. Капитала мехкашка дегlаьхаша шерлуш латт эксплуатаценен lазапах духьала, машар, демократи, социализм бахьан долаш къахьегамхоша лоаттабу къовсам. Машарен прогрессей низаш, социальни эргалонаш а низаш чlоагlлуш шоай котало никъ вай планете гlолла дlахо беши да!

Уккхазара, укх Цlеча майдан тlара, вежарий денлера моаршал дохьийт вай социалистически мехкий халкъашка. Социалистически содружества цхьоагlонах латт социализма хlара мехка кердача общественна строя дlахо тешаме толамаш доахаргхилара хьал. Цу цхьоагlонах латт дуьнен социалистически система — дуьнен халкъашта юкъерча болхлой класса исторически карагlдаьнар, империализмана духьала лоаттабеча къовсамера хоадамбеш бола низ чlоагlбара тешам.

Уккхазара, укх Цlеча майдан тlара, дlайха моаршал дохьийт вай коммунистически болхлойн партешка, пролетарешка, капиталан реакценен духьала къовсам лоаттабеча беррнгача къахьегамхошка. Вай цlаьхха а дlахайкаду Вьетнама турпалча патриоташна, lарбий мехкий халкъашна, герз бе а лелла паргlатон къаман лоlамна лорабеш мел берашна вой бирт-цхьоагlо хилар.

Халкъий машарех доттагlалех гlулакха тешаме йолча, интернационализма принципашта тешаме йолча вай Коммунистически парте, деррнгача советски халкъо дlахо а шой низ кховчар дергда империализмана духьала, тlема кхерама духьала лоаттабеча къовсаме прогресса деррига низаш кхотадара.

Укх таханарча дийнахь дуьнен тlа бекалба коммунистически партей денлера тlахьедам: «Социалистически мехкий халкъаш, пролетареш, капитала мехкашкара деррига демократически низаш, кортамукъадаьннен тоlадаь доахнен халкъаш, — империализмана духьала, машар, къаман лоlам, социальни прогресс, демократи, социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме вlашагlкхета!

Деза новкъостий, доттагlий!

Мугlъабе соке дуьнен халкъашта юкъера къахьегамхой барт-цхьоагlон цlей — 1 Май Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лоэхеьайча Совета Президиума, Советски правительства цlерагlа беррнгача болхлой, колхозой, lилман культурин деятелий, учрежденешца гlулакхе барий, Советски Эскарей Тlема-Форда Флотен тlемахой, вай безача хьаьший дlакъала дувца.

Дlакъала хийла сийлахь-докка советски халкъ!

Дlакъала хийла коммунистий ленинскя парте!

Лаххагlа дйе марксизма-ленинизма байракх, пролетарски интернационализма байракх!

Новкъоста Л. И. Брежнева дешча къамаьлега чlоагlа уйла тlаьнайта ладийгlар, чlоагlа, дlаьдаь деттача тlоараша ахка санна, дукхазза а юкъагlдаьхар из.

* * *

Дог уроттадеш пролетарски гlимна йиш ей Ерригача майдо «Интернационал» доахк.

Дlадари низ бола «ура!» Ловцаш доах Коммунистически парте, цун Ленински Центральни Комитета, СССР правительстве сийна, советски халкъа — коммунизм хьалъеш доаллачун сийна.

Цlей марш дlайоласю байракхаш лелеччар. Мятинге дакъа лоацарий мугlараштта юкъеболх уж, эррига майда дlалоаш.

«Ленинизм — вай байракх!» — яздаьа цlеча гата тlа гlолла. Магlиина тlа — Владимир Ильича портрет.

Демонстранташа дlахухъ цхьа санна дукхала а кердадаьккха, къахьегамен lилман цхьагa, пятилетка гурпалашка, культуран искусства деятелашка кхайкадеш доле «Ховстам!» яха дош тlаяздаь лозунгаш.

«КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленума решенеш кховчаш орьа — шу лозунге хьакьоих Советий Мехка беррагана къахьегамхой уйла. Цун мотай уьа а лела. дlахховчаш а ду къахьегама оасарле лакхъе, халкъа бовзамеш экономе режим чlоагlъе, производства резервах пайда дика гlа эца яхаш ду тlахьехамаш тlаяздаьча транспаранташа.

Колоннашта лакхе тlа — гобаьккха союзни республикий байракхаш оттаь СССР Паччахьаллкхен герб. Къамий формера костюмаш тlаюхаш ба вай мехкарча деррнгача халкъашо-вежарашна бахкийта вхкалш. Вlашн чlоагlа лийца кулгаш а долш, советски республикий доххаргдоацачув доттагlале, ленински къамий политика толама дийна символ санна тlехбувл уж.

Цlеча байракхашта юкъе е доаллаш тlехьаьнкх «Победа» яхача ордена сурт. Хьалха долха мугlараш дlа-юха дарж, тlаккха къьнарча кlийлен тlа сийрдабоал седкъа. Историев дагадоагlараш та хьалхашка хьевлалу хе: седкъака юккъера хьалъотт, дийнлу тlемахочун — кортамукъале яьккхачун монумент. Бе доаллаш мохк лорабеьчун тур, салтечоа марlа йоаллаш байт. Бронзана вега, моаклазах вай иштта хьалъэта латт из Берлински Трептовски парке. Шоашта даь дика лоазаш долча адамашта цlаккха вий ца душ иштта дегашка латтаргва духа фашизмана вlалхардаьнкха советски тlемахо.

Ткъаь пхиъ шу хьалхагlа советски тlемахоща Берлина тlа хьалъегlар котал он байракх. Хlаьта кlанз, цхьатаара боахаш гlа а белаш, дlахьу из рейхстага штурм еча дакъа лаьцараш Советски Союза Турпалаша М. А. Егорова, М. В. Кантария, К. Я. Самсонова. Царна тlехха парадна строе латташ йола Советски Эскарев Тlема-Форда Флотен бlух тайпара подразделенеш.

Тlаккха боагlа ДОСААФ спортсменаш, пионераш, школьникаш — ленински моттигашкен революцин, тlема, къахьегама сийлен навкъаьшкен гlолла яьча походашка дакъа лаьцараш.

Мугlараштта тlагlолла дlахьажача теркаш цlе байракхаш я. Юккъе — панно: «Яхаш котъянлаш я Ленина идеяш», тайп-тайпарча меттала тlагlолла яздаь «Ленин» яха дош хоала ленташ гобаьккха хьоарчаль йола лаьттанна шера макет. Из дош деррнгача халкъашта дезен кхетадеш да. Бlаьш миллионаш болча наькъа хьаькъалаш шийтахьа даьхад ленинизмо.

Лаккха айдаь лозунгаш я долаш болча демонстранташа лаьттан тlарча дог-уйла цlена долаш болча беррнгача наха лоар хьакхйкаду:

— Вьетнамера аракхоев американски империалисташ!

— lарбий лаьттан тlара лелхабе израильски агрессораш!

Хьесучайоал «СССР — машарен социализман чlоагlалов» яха макет, цуна лакхе тlа латт Гони Марсо. Цар хьахьокх къахьегача наьха йохаргйоаца цхьоагlо.

Зоане оалаш йола тоатолаш санна йоккхача майдан тlа доал беваш.

Майдан тlа дек къонача ленинцаш телача моаршала дешаш:

— Хьамсарча Советски Союза Коммунистически партена — Ховстам хилба! Ховстам хилба! Ховстам хилба!

Мавзолейгахьа болх демонстраце дакъа лоацарех эггара къонагlа бараш. Бераша, лайлда юккъерча трубуле хьалтlе а дальле, низаш лу Коммунистически партен Советски правительствах кулгалхошта.

Байракхий цlеча тагlешта тlагlолла гучадоал дешаш: «Коммунизм котъяргья». Ерригача майдо цхьатарра массехкаьзза оал:

Парте ленински Центральни комитета — ховстам!

Кертерча колоннана юкъерчар манифестаце апофеоз санна дек «Парти я вай дlахкувлар» яха илли.

Дlайоалу къахьегача Москвас цlей дездача хана лекха марш. Низ бола тоатолаш санна Цlеча майдан тlа йоал колоннаш. Демонстрантий бе Маркса, Энгельса, Ленина портреташ доахк. Мугlараштта тlа айдаь да КПСС ЦК Политбюро члений портреташ. Машинаш тlа къаьга сийрда художественни панноаш: «Москва — город-турпал», «Москвас рапорт лу», Хан байташ я коталоний цифраш:

— Ленински юбилейна накъабоагlаш, къахьегама оасарле лакхъяра пхе шера задани кхоачашъяй москвичаша:

— Хlаране шийтта-шийтта пхе шера задани кхоачашъяй столицерча 300 эзар совгlча къахьегамхоша;

1970 шу — ленински юбилея шу, парте аргlанарча съезда шу. Хьалхарча балха шу а хинна дlаоттадда пятилетка чакхйоала шу! — москвичий из бlайха тlахьехам тахан хьаллоац вай Дахьен массе митинге.

«Пятилетка пхь шера арахйицаь 18.199 специалиста — яздаьд Московски паччахьалкхен университета студенташа яхьача панно тlа гlолла.

Майдан тlа я СССР lилма Академе — советски lилма штаба колонна. Цунна боагlа Ленински преме лауреаташ, деррнгача дуьнен тlа вlе хеза lилмахой, кlаьта цlарна лалла гlа боахаш боагlа кагархой.

Вlашн чоалдаьнна марек гони — столицерча къаьнагlа йолча «Марси гони» яхача ордлен лелаеча завода эмблема. Металлургий коллективана керте латт СССР Лакхехьарча Совета депутатий, цхьоалагlча мартеновски пеха болат лоаледер Виктор Владимирович Клюев.

Массе оагlоракьара хьежаме шаьра бlаргагу дlаизарча сихача станокийн автоматически линейн макеташ. Цу тайпара техника аракхеш Орджоникидзе цlерагlа Московски станокашъеча заводо. Цlей дездеча колоннана юкъе — шоай гlулакха говзанчаш С. Н. Глебов, А. С. Лаврентьев, Ю. А. Ицкович...

Цlеча майдан тlа — столицера электромашинашъераш — Владимир Ильича цlерагlа завода болхлой.

«Красный пролетарий» яхача завода болхлой гаарде таханарча Цхьоалагlча майга бахьа низ 1905 шерарча Красни Пресненна баррикадашкара хьаболабелар. Каменни тlаьнея Остоженкамен юкхе 1917 шера баьча тlема юккъе гlолла чакхбаьлар, мехка индустриализаци ярга йолхача магистралаш тlа хьатlабаьлар. Башха-дика истори, башха-дика гlулокхаш.

«Программин управлени а йолаш йола 135 станок — баьчча юбилейна оаха лу совгlат» — яздаьд доккхача гатарапорта тlа. Шу чакхдалалехьа деккарел совгlа 50 станок иле яьнна доэ денлаа краснопролетарцаша.

Демонстрантий керд - керда колоннаш ух Цlеча майдан тlа. Хlаьта хlара коллективо плакатий, транспарантий, диаграммай меттала вай партега, Советски правительствага, беррнгача мехкага хоам бу шоашта карагlдайначча къахьегама гlулакхех, шоай планех.

Массеях сахьаьта хилар Цхьоалагlа майна хетаь Цlеча майдан тlара демонстраци — парти халкъи моакказ санна Кхотаденнен советски нах ленински васкеташта lешанен хилар къаьгга, ма дарра хьахьокхаш дола тешал.

* * *

Къахьегамхой дуьнен халкъашта юкъерча барт-цхьоагlон Ден — 1 Мая сийна доздеш митингаши демонстрацеши хилар иштта Ленинграде, Киеве, Минске, Ташкенте, Алма-Ата, Тбилисе, Баку, Вильнюсе, Кишиневе, Риге, Фрунзе, Душанбе, Ереване, Ашхабаде, Таллине, Владивостоке, Хабаровске, Южно-Сахалинске, Нальчике, Липецке, Саратове, Оренбурге, Череповце, кхыча кхыча городашкен юрташкен.

Деррнгача халкъа юкъара цlей долча дийнахь Советски наха дьахьехкхар шоаш Коммунистически партена, хьамсарча правительствана гонахьа моакказ санна чlоагlа кхотабенна хилар. КПСС аргlанарча съезда къахьегама кердача коталонашца накъабаха лаьрхlа шоаш хилар.

Вай халкъ сийлахь-йоккхача ленински байракха кlал, Коммунистически парте кулгалла бlубенна гlа боахаш дlахьалхашкахьа — коммунизмага дода.

(ТАСС).

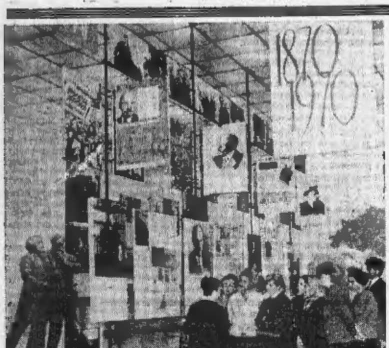

МОСКВА. Карл Марксен Фридрих Энгельсен музей хьейиллай В. И. Ленин ваь 100 шу дизара детаь керда экспозици. Цун материалаша хувл В. И. Ленинах — К. Марксах, Ф. Энгельсен революционни хьехам тlех хьакъхалца дlахо хьабенача, Выставке хьоахя оттаь я В. И. Ленина кь белгалонаш а тlайолаш йола К. Маркса произведенаш, К. Маркси цхьадолча балхаш тlара Владимир Ильича уттадаь конспекташ.

«Ленин: хlанзара дуьнен революционни процесси» яхача композице хьадоваийт вежарашка болча коммунистически болхлойн партий гlулакхий хьакъехьара документаши материалаши.

Хьокха оттаьча материалаша къаьгга тешал ду марксизма-ленинизма идеяш деррнгача дуьнен тlа шерра дlаьржа хилара.

СУРТА ТlА: кердача экспозице стендашта хьалхашка.

В. Чередниченва сурт.

ТАСС фотохроника.

ТАСС заявлени

Авиаце, артиллери, танкаша новкъостал деш йола американски сайгонски бlух доккхий подразделенеш Камбоджа территоре тlа льапа хиларех хоамаш хьаьчад. Американски сайгонски бlу Камбоджа территоре тlа чуболабеннаб, хьакхьечача хоамагlа, Камбоджера хьал дуьцаш 28 апреле США президента обороне министраца, паччахьалкхен секретараца, къаман кхерамален дешашта волча президента помощникаца совещани яьчул тlехьагlа, США обороне министра помощника Д. Хенкина Пентагоне корреспонденташка хьакхайкадир, США-с сайгонски эскара лургба «советникаш, кхы тайпа новкъостал дергда къулбехьенвьетнамски бlуво Камбоджа территоре тlа тlема операцеш чакхъяххара» аьнна.

Цу тайпара, тlом ерригача индокитайски ахтlайрен тlа вlабоаржабе безам болаш Вашингтон хилара тешал деш йола керда агрессивни акт ай американски военщина. Вlашагlкхийттача Штаташа юкъ я вогlача тайпара телхаю 1954 шера Женевски соглашенеш. Камбоджа шийн лоlаме хулга, суверенитет, нейтральни статус, массане а къобалъяь тlаийка дуьнен халкъашта юкъерча права норма теркал а ца еш. США агрессе из керда ект вьетнамски лаосски халкъий паргlатонен лоlаман духьала йолаш санна, иштта кхмерски халкъа духьала а я.

США-с леладета гlулакхаша дов дlахо гаьна даккхарген кlоаргдарген вуг, хlаьта цунах Индокитаера а ерригача Къулба-Малхбоалехьерча Азера а льва кхы тlа а талар мара, бала найда а бац.

Укх денношка хиннача Индокитайн халкъий вихалаша цхьана яьча заявлене тlа белгалдаьккхад лоlам, машар, нейтралитет бахьан долаш къовсам лоаттабе лаьрхlа Камбоджа, Лаоса, Къулбехьен Вьетнама халкъаш хилар. Иштта да Женевски соглашеней керттерча принципаша ма яххара йола Камбоджа, Лаоса, Вьетнама халкъашта кlоаргта дагалаттараш. Шеко хила езац, цу дагалаттарий цар хоадамболлаши са ца кхоадеш гадоаккхаргхиларах.

Советски Союзо массаза а сий даьд, хlана а ду сий Камбоджа нейтралитетен лоlамен, цун суверенитете а территориальни бlарччала я. Камбоджа машарен нейтралитетен паьдъа тlара, кхмерски халкъа къаман хьашташа мо яхара болча наькъа тlара яккхе, тlема ала цу мехка территоре тlа а логобе американски военщинен Вьетнамерча агрессета гlоалара цун союзникаши тlергаро са ца хьуйлаве йиш яц. Цу тайпарча гlулакхех даьнначун зуламашта хьалхара бехктоккхам ше ма бара Вlашагlкхийттача Штаташта тlабуж.

ЦХЬАН ДЕЗАЛА 311 ГАЗЕТИ ЖУРНАЛИ ЯЗДУ

Памира чlоагlа дукхадезаш тlулакх да книжкаши газеташи дешалга. Кlезига бац укказа 10—15 тайпара газеташи журналаши яздайташ боли нах. Хlаьта Рошера яхача юртарча Асмоа Сантлича кхо бlаьи цхьайттеи яздайт уж! Бакъда дезал а бац вlамнга-м: дlадаха бlаь шу юкъе кхаьчача хана вахь даьда Сангнич, хlаьта цун да бlаь гаргга бераш бераш кар бераши. Цхьабакъда, теша мара дезал шуйн кхо бlаьи цхьайттеи — цифра йоккха я.

Хlамаш ха гlертара дешарца иштта чlоагlа безам тулийт памирий. Хlанзара Памир — революци хиннача хьалхарча вераш а тlехьа йоалуш дешар хов цатаь саг ца хинна край, бlаь эзар сага лоархlаш лакхера образование йолаш болча специалисташка хиллале кхаьлл тlа хьалхарча моттигех цаl лоацаш я. Макала, хьаэцаргья вай Барушан яхо юрт. Ши бlаьи кховзткъен гаргга дезал бах уккхаза, хlаьта царех хlара кхоалагlболча дезала шоай йа лакхера дешарара заведени яьккха, хlаьта воних юкъебисарех моллагlчар а цаl вузе доша ца вогlаш вац. Цига бахача наха бегашта оал: лоамий боахьашкара гетхера гаргга я знаней бовхьашка кхача.

Юрий ХРЕНОВ,
АПН корреспондент.

Москвага ладувгl дунено

БЕРЛИН, 1 Май. ТАСС корр. И. Маслова хоам бу:

Цlей деззара хетаь вий передачаш Москверча Цlеча майдан тlарча репортажагара дlайолайр ГДР телевидене. Цlаьккха а уйла тlера ца йоаккхаш хьийжар телезрителаш Цlеча майдан тlара еча трансляцега. немций меттала перевод а еш ладийгlар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева даьча къамаьлага.

Эхрана тlа — советски спортсмений выступленеш. Цул тlехьагlа хьахьекхар Советски Союза столица къахьегамхой цlей деззара демонстраци. Йовгlаше а Цlеча майдан тlара репортаж йир иштта ГДР радиос а.

АДН агентства тlагlолла яь «Тlексиха» аьнна белгало а йолаш дlадовржадир Л. И. Брежнева Цlеча майдан тlа даь къамаьл.

Цунца цхьана белгалдаьккхар, КПСС ЦК Генеральни секретара укх шерара Цхьоалагlа май къаьста боккхача лоархlаме долгах, ленински юбилей дерригдувен политически лоархlамера событи а хинна дlаэттадгах дийца хилар. Агентство белгалдоаккх, Л. И. Брежнева аьнача тайпара, гитлеровски Германи эша а яь советски халкъо котало яьккхарах дукхача хьале исторе дlахорча лелам белгал а боаккхаш, революционни низаш чlоагlа дегlадахкара аьттув бола керда торонаш хьаьлий та хилар.

ПРАГА, 1 Май. (ТАСС). Прага баха вах цlей деззача цхьоалагlча май колоннашка бахка кийчлуш мара бапар радиоен телевизенен Кремлевски курантаца бетта гургал. Москверча къахьегамхой цхьоалагlча майна хетаь демонстраци дlайолаеннача Цlеча майдан тlара оаз чехословаке хьоачаьча хана.

Прагерча ханах ийсса бархl сахьат даьча советски столицера йоагlаше а трансляци йолайно Чехословацки телевидене. ЧССР телезрителашта бlаргадайра Москверча керттерча майдан тlа гулбеннараша чlоагllен дег тlара Коммунистически партен Советски правительствах кулгалхошка моаршал мийта телар, Мавзолея трибунера дийкача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева къамаьлага цар ла мийта дувгlар.

БУДАПЕШТ, 1 Май. (ТАСС). Хьалхе а, моттигерча ханах бархl сахьат а даьлехьа, лотеслар тахан Будапештера сийна экранаш. Венгерски телевидене трансляци йора Цlеча майдан тlарча Цхьоалагlча майна хетаьча митинган демонстраценен, Мавзолея трибуна тlара Л. И. Брежнева даь къамаьл херрига а венгерски меттала дlаьккхадир.

Венгерски телевидене комментатора белгалдаьккхар, советски столица удинашка нах чlоагlа дегаш гlоздаьнта хилар.

СОФИЯ, 1 Май. (ТАСС). Цхьоалагlча майна хетаь демонстраци йолаялале цхьа сахьат хьалха телевидера чу гlолла Цlеча майдан тlара еча репортажага хьожаш бар болгарски телезрителаш. Къаьстта чlоагlа уйла тlаьлайта ладувгlар цар Мавзолея трибунера КПСС Генеральни секретара Л. И. Брежнева Советски Союза къахьегамхошка даьча къамаьлага. Цу езача минуташка болгарски халкъа уйлаши хетараши Советий Мехка халкъий уйлаши хетараши моргаш дор.

Иштта Софийски радио чу гlолла а дlакхайкадир Л. И. Брежнева къамаьл.

ДОАЗОЛ ДЕХЬА ЦlЕЙ ДЕЗДАР

ГАВАНА. Укх шерара 1 Май балха ди да Кубе. Иштта лаьрхlад хlанз шоай деррига низаш укх шера сезонагlа рекордни 10 млн. тонн шекар довккхилга lалаьдара а хlаьта иштта экономика дегlайоалара кхыдола доккхий декхараш кхоачашдара а шоай деррига низаш дlателаш болча къахьегамхоша.

Къахьегама хьинар дйденнах цу дийнахь ерригача Паргlатон lайрен тlа.

ТОКИО. lурре а дена Токио юккъерча «Иомоги» яхача парке бахьхар японски столицера эзараш къахьегамхой. Цхьоалагlа майна хетаь митинг хилар уккхаза 500 эзар совгlча саги дикъа а лоацаш.

Сийрда кхоане бахьан долаш лоаттабеча къовсаме солидарность чlогlъяра, деррнгача дуьнен тlарча къахьегача адамашца оагlув оагlоа а тела лелара мехкара беррига къахьегамхой тlахьехаш йола «Цхьоалагlча мая деклараци» тlаийцар митинге дакъа лаьцараша массава раьза а волаш.

Митинг чакхъяьннанчул тlехьагlа цига дакъа лоацаш хиннараш бе йоахкаш байракхаши транспаранташи а йолаш колоннаш а яь японски столица тайп-тайпарча районашка бахар.

Цхьоалагlа майна хетаь къахьегамхой митингаши демонстрацеши хилар мехка ерригча префектурашка а хlаьта иштта Окинове а.

МОГАДИШО. Дуьнен халкъашта юкъера къахьегамхой солидарноста Ди Шерреи деззеши белгалдаьккхар сомалийски халкъо. «Цхьоалагlча мае Сомале беррнгача къахьегамхошка даьча кхайкарал» тlа йоах, 1-ча Мая ден Сомале къаьстта боккха лоархlам бу, хlана аьлча Лакхехьара революционни советг республика правительствой бовкъоца хоадамболлаш а дег тlара а вошала, оаьнна гlулакхаш лелдара. барт-цхьоагlон принципий ларда тlа латта керда общество — беррнгача граждани хьашташ цхьатарра хьоллоацаши иййхо йолаши вахар тоадеш йола общество кьаьнира ларда йолов лаьрхlа я.

ХАНОЙ. 1-ча Майна детаь торжественни собранеш хилар уккхаза. Собране дакъа лаьцараша тlаийцача резолюце тlа дуьц вьетнамски халкъо ше лаьрхlар кхоачашде чlоагlо яь хиларах — Къулбехьа мукъадаккха, Къилбаседе лораe, машара, бlарча цаl бола, шийн лоlамера, демократически тlа-тlа товлуш дlагlоргйолен Вьетнам хьалъе, Индокитае, Къулба-Малхбоален Азе, деррнгача дуьнен тlа машар лоаттабара гlулакха юкъе дакъа лаца. Резолюце тlа баркал йоаь вежарашха долча социалистически мехкашта, Индокитай халкъашта, деррнгача дуьнен болхлой классан халкъашта, деррнгача прогрессивни адамашта США агрессена духьала деттаи дола вьетнамски халкъ цар хьаллацаьраха цунна доккха новкъостал дарах.

ТУНИС. Деррнгача мехкий къахьегамхой барт-цхьоагlон Дуьнен халкъашта юкъера ди чlоагlа деззеш белгалдоаккх кортамукъале яьккхачул тlехьагlа мара Цхьоалагlа май официально дезле торо ца кхаьчача туниски халкъо.

Беррнгача мехка чакхъяьл торжественни собранеш, халкъе сакъердамаш дул, артисташи самодеятельностни выступленеш. Тунисерча спорта Двореце 1 Майна хетаь йоккха митинг хилар. Беррнгача туниски къахьегамхой юкъарча союзо дlашагlтехача митинге къамаьл дир премьер-министра Б. Ладжама.

ДОККХА БАРКАЛ

БЕРЛИН, 1 май, (ТАСС). Массаза а баркал оал вай немций халкъ фашизмах мукъадаьккхача турпалча Советски Эскара тlемахошта, хьакхайкадир ХДС председателя, ГДР Халкъа палата председателя Г. Геттинга Христиано-демократически союза (ГДР) Центральни правлене Президиума заседане шеи къамаьл деш.

ГДР-е, аьлар цо, пlеньаь дlадаьккхей империализми милитаризми, хьалъяьй машар безаш йола фашизмана духьалера демократически паччахьалкхе. Машар безаш йола политика кхахйоаха социалистически паччахьалкхе я из.

Г. Геттинга белгалдаьккхар, фашизм йоаьхьрах Малхбузен Германе урок хиина ца хилар, дlаяхача ханара немецки историцара реакционни хlамаш дlадаханза хилар. Дуьнен шоллагlча тlем тlа гитлеровски Германи эшорах урок хилар, аьлар Г. Геттинга, — из да Европе машар lалашбара мел вlиар дор. Цу бакъахьарча гlулакха эг деттара я кхерамалеи цхьана тlулакаш леладарен дешашта ерригa Европа юкъара совещани гулъяра хьакхъехка Советски Союзой Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача кхыча мехкашеи еша предложенеш. Цу гlулакхо ма яхара я иштта шинна а германски паччахьалкхенна юкъе цхьатаррарча бокъонегlа лертта гlулакхаш оттадера хьакъехьа ГДР еша предложенеш я.

МОЗАМБИКА ПАТРИОТИЙ ТОЛАМАШ

ДАР-ЭС-САЛАМ, 1 май. (ТАСС). 400 совгlа португальски салте вийнав. хlалакьяьй 70 гlема автомашина, машинаш къа тlера цхьа состав эккхийтай, хьаьхьай дукха тlема материалаши снарядаши, йоах уккхаза кенатеха арaьккхача укх тlехьарча массехк бетта мозамбикски патриоташа баьча тlема хьакъехьарча мозамбик мукъаккхара фронта (Фрелимо) штабквартира коммюнике тlа.

ФРЕЛИМО гарэшшарча низаша, белгалдоакх коммюнике тlа, дк тlехь чlоагlагlа кlамаш а еттаа, шоай безаш а юташ дlаахазна баргбоацача йоах колонизатораш. ФРЕЛИМО эскаро тlем тlа доаха толамаш, белгалдоакх коммюнике тlа, — эггара хьалха, кортамукъалена тlехьарча къовсамхой мукъаьйхача районашка бахеча махана айхха бувзам хиларах дьахьинар.

«СОВЦАЕ ТАНКАШ»

БОНН, 1 май. (ТАСС). «Юхасовцае танкаш» — из дlадех «Зюддойче цайтунг» яхача малхбузенгерманского газета франкистски эскара «Леопард» яха 200 танк ала оттаьча планаца дувзадение. Цу гlулакха бах барт мегаргбоацаш а лоархlаш, газета белгалдоакх. Мадрида аургйолча танкаех цхьа, белгалара ди деча Испанера демократически оппозици тоlеара пайда эца йиш хилар», Газета тlагlертта тlахьехам а беш, канцлерагара Брандтагара хьадех вlашагlбелла барт хоачашбара новкъарле еша.

Граждански тlем тlа фашизмо котало яьккха 31 шу даьнначул тlехьагlа низ я немецки танкаш телаш я Испанена, хьакхайкайду «Штерн» яхача журнало.

АГРЕССЕ КЕРДА ФРОНТ

ВАШИНГТОН, 1 май. (ТАСС). США президента Никсона селхан хьакхайкадир, американски бlу къулбехьен вьетнамски бlуца цхьана Камбоджа территоре тlа бала ше арика дения хилар. Кlайча цlагlа баьча лоамагlа, наступлени дlайолаенний вашингтонски ханах сайрийна 7 сахьат даьлча. Американо-къулбехьенвьетнамски бlуво Сайгонера 50—56 километр гаьна ядача Фишхуки Перроте Пики яхача районашкахьа бу тlом.

Бувзама Куйбышевски электротехнически института lилматохкама сектора коллектива линейни электрически зlенарий теоре кафедра заведующе П. И. Зубкова кулгалла итташ эзараш телефонии каналаш а долаш йола бувзама оптически лазерни линеш хьаяра дешаш тlа болх беш я.

Хlана опыта эксплуатаце дlаелнай Куйбышевски 8 километр гаьна Волга аьтте оагlорахьарча берда йистаца уллаш Рождествено яхача юртаи юкъера бувзама оптически лазерни лини. Шоаш тlехника йоля беш хилар хьадаьккхед оптически квантови генератораш, модулятор, оптически элементашта лостам телаше хьалушаш-дlаухийташ йола системе, сердалон зlы автоматически нийсъеш йола система юкъелоацача оптико-механически комплексо, уплотнение аппаратура, вlашагlъовзайолиташ йолча релейни устройствеша.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа): лазерни лини городе АТС-ах дlахоттаи болх бувзама Куйбышевски эксплуатационно-технически узела лаборатора инженер Г. С. Баренблат, бувзама Куйбышевски электро-технически института кафедра заведующий П. И. Зубков, института lилма-тохкама сектора хьаьлла лелаю инженер В. С. Мееров.

А. Вржева сурт.

ТАСС фотохроника.

МАШАР, КЪАХЬЕГАМ, МАЙ!

(Чистедоалар.
Доладур 1-ча оагIо тIа).

«Цхьоалаг1а май даькъала хилда хургболча болхлой! — хьахоз трибуна тIара. Майдан тIа гIолла чакхбуал заводашка, промыслашка, гIишлошъеча, кхыча моттигашка а шоай даьштен новнаштен, бовкхагIа бараштен уллуъ хаттта дIаоттаргбола кьона мехкдаьттахой, химикаш, гIишлошъераш, торговлен обществени кхачани болхлой.

Дукха дика гIулакхаш карагIдуал профессионально - техническ училищей дешархошта. Цар походаш ю граждански СийлахьбоккхА Даьй - мехкен тIемаш хиннача моттигашкен гIолла, памятникаш уттаду трупалашта, йовзайт цар цIераш.

Зизаш, байракхаш, транспаранташ яхьаш чIоагIа гIозбаьнна, дог довзаш хьагучабеьлар города школай дешархой. «Деша, деша, деша», «Сийле хийла КПСС», «Партен Ленинен гIулакха тешаме да тхо, — уж дешаш тIаяздаь я дукхахчарна бе йоакха транспаранташ.

Колоннана хьалха боагIа № 3 йолча школа дешархой. Укх шера къаьстта доккхий толамаш даьхад цуа коллективо. ХIанз пхи бIаь гаргга сиг да цига дикен тIехдикен дешаш, школа комсомольцаша дика дIаеннай ленински зачет. Цу тайпара дика къахьийгад города кхыйолча школай педагогически коллективаша, комсомольски, пионерски организацеша. Масала, укх шера кхоалагIча четверте 95,2 процент хилар успеваемость.

Дийна вайгаоацаш дукха хIамаш карагIдула вай дешархошта. Цар шефство лелаю юрташкарча школанта, гулду тише вышк, тоаю скверашш, паркаш, гаьнаш дIайогI. музейш вIашагIехк, сакъердамо походаш ю. Шоай даьй сийна баха а къахьега а 1омалу дешархой.

ЦIеча байракхаша В. И. Ленина цIерагIа йола майда ега гучабоал Грозерча районашта юкъе кържача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккха Октябрьски района къахьегамхой. Къахьегамхой колоннана хьалха йоагIа «Октябрьнефть» НПУ сийдола мехкдаьттахой коллектив. Цхьоалаг1ча майна сийленца вакъаболагIача мехкдаьттакоша планах совгIа даьккхад 35 эзар тонн «Iаьржа дошув». Цун чотах мехкдаьтта чакхдоахараша арахийна мехкдаьтта сийрда продукци эзараш тоннаш я. Къахьегама овсараш массехказа лаккхъяьй.

Яхье хьалха латт толемеханизированни Гойт - Корт яхачеи промыслай мехкдаьттахой. Цу управлено къонагIчарех я Гойт - Корт промысел. Цхьабакъда дикача толамаща дIайоалийтай цо ше. Бин бетта план ханал хьалха кхоачаш а ец, планал совгIа даьккхад 22690 тонн мехкдаьтта. Шоаш даьха толамаш гойташ дола транспаранташ дахьаш гучайоал электромеханически цеха жилищно - коммунальни, транспортни конторий коллективаш.

Мехкдаьтта совдаккхар дукхача даькъе тийша да бурувдеттарех.КIоарга бурувдеттача Октябрьски контора коллективо укх шера хьайийлай керда мехкдаьтта довлла моттиг. Шолюта хьалхашка кийсла халонаш эша а еш, мезови тIоанашкара мехкдаьтта кIеж еттийтараш уж ба. СихагIех кIоаргагIен бурув тохарал совгIа, шоаш кхоачашдеча балхашка дIабода мах лохбара даькъе а дукха баллаш ду бурувдеттараша. Из бахьан долаш цар укх шера планах лаьрхIачул пачхьалкхена эзараш сомаш кхоаьд.

Трибуна хьалхашка гIолла тIехбоал Грозненски машинашъяхой. Уж ба вай мехкарча дукхача районашца бувзам лоаттаберан. IалаьматА дукха дикадараш карагIдийнад царна укх юбилейни шера. Вай республике эгара хьалхарчарца баьчча юбилейна хьалхара бIаь ден къахьегама вахта дIайоалаьраш уж бар. Цар толамца чакхъяьккхар из сийлен вахта. Планал совгIа дIа-юха бинъаб бIаьш эзараш тоннаш халъкъа боахама мухь, кходаьд бIаьш тоннаш дизельни доагор. Цун чотах дIа-юха йигай итташ беза мухь тIабола поездаш.

Машиннаькъахошта юкъе хьалха йоагIа коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча локомотивни депо коллектив. Колонне боагIараша даьхаш да укх тайпара плакаташ: «Сийле хийла КПСС», «Сийле хийла коммунистически къахьегама ударникий», кхыдараш а. Цунна тIехьа гучабоал партен правительствен кулгалхой портреташ, лозунгаш транспаранташ, плакаташ дахьаш боагIа вагонникаш. «Даькъал хилда вагонникий Цхьоалаг1а май» яхача дIайхача дешаца моаршал хетт царга трибуна тIара.

Вай республикерча мехкдаьттехошта сийза на Iеш, вай мехкарча дукххача коллективашта йовзаш я Грозненски опытни завода коллективо арахеца продукци. Бин бетта план ханал дукха хьалха кхоачаш а я, вай мехкарча мехкдаьттахошта планал совгIа дуккхача маьхе тайп - тайпара продукци дIаяхьийтай цар. Цудухьа тахан дог гIоздаьнна, вирашн лекхаш, иллеш доахаш, белаш бе завода болхлой. Цар доккхал де а доагIа шоай завода марки тIа йола динен тIехдикен продукци дукххача коллективашка дIаяхарах.

Доккхийча алапаща яздаь «ДоттагIал», «Вошал», «Нийсло» яхача плакатаща В. И. Ленина портретаща кийчъяь Грозненски № 4 йолча горбыткомбината коллектива колонна трибуна хьалхашка кхоач. Бахача маьхе хьашташ дизза кхоачаш а деш дика къахьегама совгIат кийчдаьд комбината болхлоша Цхьоалаг1ча майна. Бин бетта план 110 процент кхоачашъяьй цар. Планал совгIа реализаци яьй итташ эзараш сома маьха продукцена.

Пятилетка шерашка цIаккха а хиннача тайпара хьинар айденна къахьег Нохч - ГIалгIай химически завода болхлоша. Цудухьа ба уж тахан къаьстта чIоагIа дог гIоздаьнна. Вин бетта задани ханал дукха хьалха кхоачаш а еш, планал совгIа цар реализаци яьй 20 эзар сома маьха тайп - тайпарча басараша, олифа, кхыча продукцена.

Ленина майда тIа боал СевКавНИИ, «Нефтегазавтоматика», «Нефтехимавтомата», «Грозгипросельхозстрой» институтий Iилмахой», Царна карагIдувларш Iалаьмате доккхий хIамаш да. Кердаь проекташ а уттаош хьалъю заводаш, керда установкаш, арахец чIоагIа чоалхаце машинаш, прибораш, механизмаш, бурови насосаш, хьалду мах баха цIеноц.

Массехк минут ялча йоагIаш гучайоал Заводской районa къахьегамхой колонна. Цунна хьалха боагIа КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Ленински юбилейни сийлен грамота еннача химически комбината болхлой. Къахьегама дика совгIат кийчдаьд цар дезача цIейна. Продукцена реализаци яра бин бетта задани ханал ялх ди хьалха кхоачашъяьй цар. Планал совгIа Даьхенна дIаеннай бIаьш эзараш сомий маьха химически продукци. Юбилейни вахте лаьттача комбината коллективо кхоьъча ерригача бедела чотах арахийцай 38 эзар сома маьхха продукци.

Иштта до кхойир бедал юбилеи деношка полнатилеи арахоаш пхе денни пхе буси спирт доахкаш шиш дени шиш буси болх баьлл. БIубенна гIабоахаш Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлой. Толамца кхоачашдаьд цар юбилейни социалистически декхараш, хIаьта продукцена реализаци яра бин бетта план 100 процент кхоачашъяьй. Дукххачар ноакхашта ленаш я ленински юбилейни медалаш.

Царна тIехьа боагIа А. Шерипова цIерагIча нефтемаслозавода мехкдаьтта чакхдоахараш. Продукцена реализаци яра бин бетта задани 105 процент кхоачашъяьй технологаша. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба нов. Литковская, Горьковой, Баранов, кхыбараш, керте латтача технологай коллективаш. Шейна шоаш кийчдаь къахьегама совгIаташ хьахьокхаш плакаташ, транспаранташ, лозунгаш дахьаш йоагIа А. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, производственно-товарни производственно - энергетически конторий, «Нефтехимзапчасть» завода, автогенно - карбидни, ацетонови заводий, кхыча предприятей коллективаш.

Заводской къахьегамхой колонна юкъе йоакхха моттиг дIалоац района гIишлошъераша. Республикерча гIишлошъерашта юкъе хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба «Грознефтехимремонтстрой» треста гIишлошъераш. Пятилеткан цхьаьккха шу дIадахийта дац цар шера план тIехкхоачаш ца еш. Уж ба мехкдаьттахой бытови хьалаш тоадераш, мехкдаьтта оборудованена «дарба» дераш.

БIубенна боагIа вай республикерча бахача нахa, промышленни предприятешта, вежарашка йолча лоалахарча республикашта электрически сердал телаш бола энергетикаш. Къаьстта дика совгIат кийчдаьд ТЭЦ-1 энергетикаша Цхьоалаг1ча майна. Бин бетта заданел совгIа кхояь электроэнерги 2 миллионн 700 эзари киловатт-сахьат да. ХIаьта шоллагIча теплоэлектроцентрала энергетикаша укх шера планал совгIа пачхьалкхенна бах пайда бIаь эзар совгIа сом да. Май сийна яьржача яхье шоаш даьха толамаш гойташ йоагIа «Грозэнерго» районни управленена чуйоагIача центральниремонтни - механически завода, Новогрозненски ТЭЦ-а, радиотехнически завода, хладокомбината, кондитерски фабрика, тампонажни контора, «Терек» яхача фирма, кхыча предприятей коллективаш. «БIаь шерашка яхийла сийлахь - боккхача В. И. Ленина цIи», «Сийле хийла Сийлахь - доккхача Советски халкъа» яхен кхыдолен лозунгаш дахь цар.

Къаьстта белгала да укх шера Цхьоалаг1а май, хIана аьлча из лезду В. И. Ленин ваь бIаь шу дизача деношка. Дог гIоздаьнна белаш, иллеш доахаш майде хьатIауха къахьегамхой колоннаш кхоачалуш яц.

«Сийле хийла къахьегама» яхача дошо хьисапе къега дешаш тIадела Цlе байракхаш яхьаш В. И. Ленина цIерагIча майде кхоеч Старопромысловски района къахьегамхой. ХIара предприяте, организаце, учреждене коллективага хIана дац аьнна да цIейна накъбоагIаш шоаш кийчдаь къахьегама совгIат гойташ дола рапорташ. Цар цIаькха а хьахьокх партен правительствен хьалхашка оттадаь декхараш дизза кхоачашдара болхлоша шоай хьинар кхо ца деш къахьегалга.

Района къахьегамхой колоннана хьалха йоагIа Ленински юбилейни сийлен грамота яьккхача «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахой коллектив. Мехкдаьттахоша даьхача толамий лакха мах беш денна совгIат да из. Ленински юбилея сийна тIаийца декхараш тIехкхоачашдаьд цар. Уж лоархIамен бехтокхамен декхараш тIаийцача дена хьалокхха мехкдаьтта 62 процент лаккхденнал, планал совгIа реализаци яьй 2,3 миллион сома маьха продукцена, хIаьта планах лаьрхIачул совгIа пачхьалкхена бах пайда 2,6 миллион сома маьха ба.

Мехкдаьтта доахараша иштта дог гIоздоаха толамаш доахача дизза даькъа лаьнад Старопромысловски кIоарга бурувдеттача контора мехкдаьтта лехараша. Бурув тохара бин бетта задани 28 апреле кхоачашъяьй цар. Бурувдеттарий колонна лакхха айдаь дадь В. И. Ленина доккха портрет. Цунна тIехьа гучадоал «В. И. Ленин — тха сийлен бурувдетта мастер» яха доккха плакат, лозунгаш, транспарант.

ЦIей къахьегама толамаща дездела традици я хинне дIаяттад вай мехка. Из дерриге а вай тахана ирсе вахар кхи тIа я тоадар деш да. ЦхьоалагIча майна иштта дика хьалххе совгIат кийчдинчарех цхьаъ ба «Старогрознефть» НПУ КПСС XXIII-ча съезда цIерагI йолча промысла коллектив. Укх шера планал совгIа цо даьккха «Лаьржа дошув» 20500 гаргга тонна. Укх шера [illegible] «Электроприбор» завода болхлоша а. Продукцена реализаци яра бин бетта план 21-ча апреле кхоачашъяьй цар. Планал совгIа реализаци яьй иттай эзараш сома маьхка продукцена.

Лозунгашца, транспаранташца, плакаташца хоза кийчъенна йоагIа «Чеченингушводстрой» управлене коллектив. «Сийле хийла социалистически яхье котбаьннарий» аьле моаршал хоатт царга трибуна тIара. Ленински къахьегама вахте латтача мелиоратораша къахьегама котало яьккхарех царна еннай Ленински юбилейни сийлен грамота. Цу совгIато дIадехар дизза кхоачаш а деш, дIахо йодача хана шоаш дикагIа болх бергхилар хьахьокх цар даьхача къахьегама толамаша. Бин бетта план 15 апреле кхоачашъяьй цар. ХIаьта укх шера хьал а даь планал совгIа дIаденна мах чубаха цIенош 1200 квадратни метр да. Шоаш цIей миштa дезду хьагойташ дола плакаташ дахьаш чакхйоал района кхыча предприятей, организацей болхлой колоннаш а.

ЦхьоалагIча майнa хетаь демонстраци чакхйоалача хана гучайоал Ленински района къахьегамхой колонна.

Районерча промышленни предприятешка, организацейшка, фабрикашка, учрежденешка балха тIа хьалха латтачa дикагIболча производственникашта еннай 5500 юбилейни медаль. Дукххача къахьегамхой ноакхошта ленаш я ленински юбилейни медалаш. Укх шера хьалхарча квартале района къахьегамхоша планах лаьрхIачул совгIа пачхьалкхена бах пайда 730 эзар сом да.

Массаза санна дика кийчъяь я районе йоаккхагIйолча предприяте «Красный молот» завода болхлой колонна.

Юбилейни социалистически декхараш ханал хьалха кхоачаш а деш сийленца накъбаьхкаб ЦхьоалагIча майна Грозненски швейно-производственни объединене хIамаш тегараш. Цунга хьежжа да царна тийна совгIаташ, 275 болхлочоа еннай Ленински юбилейни медаль. ЦхьоалагIа май иштта дика дездаьд пачхьалкхен план 103 совгIа процент кхоачашъяьча Грозненски ремонтно - механически завода болхлоша. Планал совгIа республикерча мехкдаьттахошта дIахьийта, продукци 500 эзар сом мах болаш я.

Къаьстта чIоагIа дог гIоздаьнна бIаьстан цIей дездеш ба Нохч-ГIалгIайчен дешара заведенеш хьехархой, мехкарий. Вай мехка эша кадраш кхеш вхьоале а хиннa дIаяттай. Къахьегама Цlе Байракх лелаю Грозненски мехкдаьтта институт. Цига дийша баьнна тайп-тайпара специалисташ-мехкдаьттахой вай мехка массайолча моттигашка къахьегаш ба. Уж го йиш я Iилма-толхкама институташка, заводашка, мехкдаьтта доаккхача е бурув тохача.

Хоза кийчъенна йоагIа Нохч-ГIалгIай педагогически институтa, медицински педагогически училищай, хьехархой, студентий колоннаш. Вай республике массайолча школашка, больницашка торговли сете го йиш я уж дешара заведенеш чакхъяьха болх беш бола специалисташ. Цар шоай хьинар кхо ца деш къахьег кьона тIехье кхеара, наьха уналхцIено лорара, бахача наьха хьашташ дизза кхоачашдара.

ЦхьоалагIча майна хетаьча Грозне къахьегамхой демонстраце цIаькха а хьахьекхар партенеи правительствeнeи гонахьа айхха кхоттбенна я республика къахьегамхоша керда доккхий толамаш дахара, КПСС XXIII съезда решенеш кхоачашъяра шэ, а хьинар а кходерг ца хилар.

* * *

Демонстраци чакхъяьнначул тIехьагIа къахьегамхой салоIаш хилар городерча тайп-тайпарча паркашка, скверашка.

М. ХАМХОЕВ.
Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТIА: демонстрацехь химкомбинатан колонна.

СУРТА ТIА: г. Грозне № 33 йолча школа дешархой колонна.

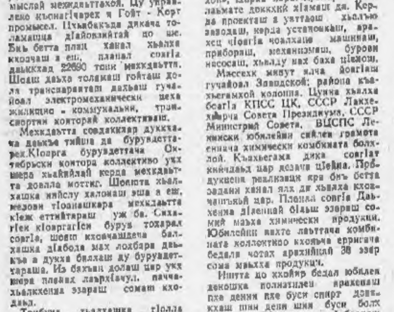

СУРТА ТIА: Старопромысловски районан колонна.

СУРТА ТIА: Октябрьски районан демонстрантий колонна.

РЕСПУБЛИКА РАЙОНАШ

ВЕДЕНО

Къаьстта хозагIа ича санна хетар Ведена района къахьегамхошта укх бIаьстанара ЦхьоалагIча мая Iуйре. Я а яр из белгала. хIана аьлча массехк ди мара юкъе деннадац сийлахь - боккха баьнна — В. И. Ленин ваь 100 шу диза цIей дездаь. Доккхийча къахьегама толамаща накъбаьхкар веданцаш ЦхьоалагIча мая цIейка а.

«Даькъала хилда 1-гIа Май!», «Ханал хьалха кхоачашберга пхе шера план», «Хьинахьен сихен чакхдоахаргIа кхашкара балхаш» — иштта лозунгаш, тайп - тайпара плакаташ, транспаранташ дахьаш баьхкабар юртбоахама къахьегамхой 1-ча Мая цIей дезде.

Iуйрийна 10 сахьат доаллаш районни центре гулбелар уж. Культуран салоIамен парке хилар цIейна хетаь митинг. Митинг хайийллар КПСС Ведана райкома хьалхарча секретара нов. Ибриева. Цул тIехьагIа района беррига къахьегамхой из деза цIей даькъала дувцаш къамаьлаш дир цига Ленина цIерагIча колхоза председатела В.Ваймураева, граждански тIема ветерана Т. Байсуркаева, лесхоза директора А. Лулуева, кхычар.

ЦIей сийна яьржача социалистически яхье даьхача къахьегама толамех, пятилетка тIеххьара шу дика чакхдаккхара шоаш тIаийцача декхарех дийцар митинге къамаьлаш даьчар.

Массанахьа художественни самодеятельноста концерташ уттаделi, боккха сакъердам болаш чакхдаьлар из ди Ведана районе.

НОЖАЙ-ЮРТ

Дукен халкъашта юкъера къахьегама цхьоагIон Ди — 1-гIа Май дездеш хоза кийчъяьр Ножай-Юрта районни центр. Хьалтеха транспаранташ, Цlе байракхаш яр улицашка.

Iуйрийна 8 сахьат доаллаш укхаза хьагулбелар района дукха къахьегамхой. Юбилейни шера шоаш даьхача толамех лаьца рапорташ тIадола транспаранташ дар района учреждене болхлошка, колхозхошка.

Митинге къамаьлаш дир КПСС райкома хьалхарча секретара нов. Янгульбаева, комсомола райкома секретара Даудов Султана, райбыткомбината директора Магомедхаджиев Эделгире, кхыбараша.

Митинг чакхъяьнначул тIехьагIа товраш хохкаш а иштта халхараш деш а сакъердаш хилар ножайюртахой.

ШАЬЛА

Iуйрийна итт сахьат даьлча дIайолаелар районни митинг Шаьла. Митинг хьайийллар КПСС райкома хьалхарча секретара нов. Осмаева. Доклад е йош делар цо райисполкома председатела нов. Баснакаевна. Цо йиш доклада тIа белгалдир района промышленни юртбоахамен предприятеша пачхьалкхен бин бетта планаш кхоачашъяьрга. Царех я «Пищемаш» завод, «Сельхозтехника» МРО, ТЭЦ коллективаш. Колхозаштен совхозаштен юкъе белгалъяьннай Ленина, XX-ча партсъезда, Куйбышева цIерагIа колхозаш. «Южный» совхоз. Цул тIехьагIа трибуна тIа вахнача XX-ча партсъезда цIерагIча колхоза председатела нов. Вахидова аьлар колхозо хIанзле а пачхьалкхенга дукхагIа йола юртбоахама продукташ йохкара ихе шера планаш кхоачашйир цо. Лакха толамаш

МАЛГIАБИК

ЦхьоалагIа май. Маьлха зIаьнараша Iалам хьесташ санна бIаьстан цIейно дегаш гIоздаьяад наьха. Город МалгIабика улицаш, майдаш наха хьалйизай. Массанахьа ашараш лекх, иллеш доах.

Iуйрийна 10 сахьат даьнна хв, Демонстраци йолалу. Демонстрацена керте латт къахьегамен тIемен ветеранаш. Дукха бIаргадайнача, лайнача цар бе машар, хьынала къахьегам даькъала бувцаш лозунгаш, транспаранташ йоахк. Ветераний колонна тIехьа гучайоал оркестра, школьникий колонна. ТIаккха йоагIа къахьегамхой колонна. Майна накъбоагIаш къаьстта дика къахьийгар мехкдаьттахоша. Сийлен лелаю цар шоашта енна СССР Министрий Советеи ВЦСПС-и карара кара тела Цlе байракх. ХIаьта Вознесенски газ чакхйоахача завода коллективо Даьхенна денна къахьегама совгIат — планал совгIа итташ эзараш кубически метр екъа газ.

Машара цIейна — 1 Майна накъйоагIаш яьржача яхье хьалхара моттиг яьккха «Алханчуртский» совхоза коллектив латт юртбоахама къахьегамхой колонна керте. Къаьстта товш, массане бIарг тIеоттащ я царна тIаюха къамаи форма. Демонстраце лакъа лаьцар городе а районе а бахача дукххача къамех болча къахьегамхоша. Цар гойтар баргцхьоагIо, цIаккха дохаргдоаца вошал. Демонстраци чакхъяьлча парке, клубашка салоIаш, сакъердаш хилар уж.

ГУДЕРМЕС

Укх шера шин тайпара дера бIаьстан Цlей — 1 Май Гудермесе. Баьццара кхоллар дийха латт Iалам. Массанахьа 1 Май даькъала дувцаш лозунгаш, транспаранташ йоахк. Къаьстта хоза кийчъяьй демонстраци, дIахьоргйола Свобода проспект.

Iуйрийна 10 сахьат даьлча горкома хьалхарча секретара нов. А. А. Чайкина демонстраци хьаеллаш къамаьл ду. Цо дувц къахьегамхоша даьхача толамех. 1 Май даькъала дийцар цо демонстрантий. Торжественни маршаца дIайолаю демонстраци. Эгара хьалха йоагIа профессионально - технически медицински училищай, школай дешархойи хьехархойи колонна. Белакъежаш шерра гIа боах цар. ХIаране бе байракх, лозунгаш, транспаранташ, Ленина, партен правительствeн кулгалхой портреташ доахк. Лозунгаш тIарча йоазонаш дика дешара. Ленина гIулакхаштен наскеташтен тешаме хилар а тIахьех.

Цул тIехкха къахьегамхой колонна йоагIа. Колонна юкъе я Гудермесски медицински инструмента завода коллектив. 4 бетта план итт ди ханал хьалха кхоачашйир цо. Лакха толамаш дахарах дукха хьоьжаьй горкомен горисполкомен карара кара тела Цlе байракх, республикански Сийлен доска тIа дIаяздьй цун цIи. Демонстраци йистеьлча города скверашка, паркашка, кинотеатрашка салоIаш хилар къахьегамхой.

НАЬСАРЕ

Хоза кийчъенна яр город 1 Май деззача дийнахь. Ерриге улицаш, промышленни предприятеш, майдаш, дешара заведенеш цIеча байракхашца, плакаташца, лозунгашца кийчъяьяр. Массанахьа хьалтеха В. И. Ленина портреташ да. «Электроинструмент» завода хьалхашка уллача майдан тIа района къахьегамхой дезача цIейца даькъала бувцаш къамаьл дир КПСС Наьсаран райкома хьалхарча секретара С. Х. Гостемирова.

Цул тIехьагIа демонстраци дIайолаелар. Хьалхарча колоннаца йоагIар байракхаш лелаерий колонна. Царна тIехкхьа майдан тIа гIолла чакхбьлар школайи училищайи дешархой, берий спортивни школа спортсменаш.

Промышленни предприятей колоннаш керте йоагIа Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода коллектив.

Юрта боахама къахьегамхой колоннана керте — юбилейни яхье хьалхара моттиг яьккха «Октябрь 40 шу» совхоза болхлой ба. Хоза баразхъа дийха кийчбенна ба къахьегамхой. Юбилейни шера шоай къахьегама толамех дувцаш дола рапорташ, лозунгаш, В. И. Ленинен КПСС ЦК Политбюро членаш портреташ дахь цар.

Демонстраци чакхъялча цIей дездеш хилар наьсархой.

СУНЖА

Байракхашца, лозунгашца, плакаташца хоза кийчъяь яр цу Iуйрийна районни центра керттера майда. ЦхьоалагIча майна хетаьча торжественни митинге гулъелар укхаза района массайолча юрташкара къахьегамхой делегацеш. Гаьнна дIахозаш екар оркестр, къахьегамхоша «доаха иллеш. Го а баь гIалгIайн эрсийн халхараш ду кагирхоша.

1 Май дездара хетаь митинг хьаелл. Митинге къамаьлаш дир КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара В. В. Варлашина, райисполкома председатела С. Х. Плиева, «Цlеча Эскара» цIерагIча колхоза хьалха латтача болхлочо нов. Орлова, «Сунжанефть» НПУ комсомольски организаце секретара нов. Безрученкос, иштта кхыбараша.

Укх пятилетка тIехьарча шера района боахамий экономика дийларах, къахьегамхой нахар тоаделарах, ловзиц юртий, станицай сибат хувцаделарах дийцар цар. Хьинар лох ца деш къахьег района къахьегамхоша хIана бIаьстан ахкан баллаш дIадоладеннача хана. Укх шера хьайбай продукцена заготовка яра бин бетта план тIехкхоачашъяьй района, дика чакхдоалаш латт бIаьстан баллаш а. Иштта дикача къахьегама толамаша накъбаьхкаб цIейна мехкдаьттахой а. Митинг чакхйоалаш къахьегамхой демонстраци дIайолалу. Из хьеела юбилейни яхье хьалхара моттигаш яьхача «Цlеча Эскарех «Победех» колхозий къахьегамхой колоннаша.

Бийса яххалца майдашка, скверашка, клубашка сакъердаш хилар района къахьегамхой.

УРУС-МАРТАН

Iуйрийна итт сахьат даьнача хана бе цIе байракхаш, лозунгаш, транспаранташ доахкаш района юрташкара дукха къахьегамхой гулбеннабар Урус-Мартана районни центре.

БIаьстан цIей деззача дийнахь доккхал де йиш йолаш ба районе совхозий къахьегамхой. 1970 шера хьалхарча квартале хьайбай продукташ дукхагIа яхара кийчъяран республике районаша лелаьча социалистически яхье котъяларах КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсопрофа карара кара тела цIе байракх еннай района. Пачхьалкхенга дуадх доахара квартала план 132 процент кхоачашъяьй, шура йоахара план 106 процент, фуаш доахара план 101 процент. Сована укх хана ехачул дукха дукхагIа хул из.

Района совхозаша, кхыча предприятеша даьха толамаш дувцаш демонстраце гулбеннарашта доклад йир парте Урус-Мартана райкома хьалхарча секретара Габисова Б. Г. Шоаш Ленина юбилеи 1-ча Маи сийна лоттабьча кьовсаме даьхача толамех дийцар укхаза «Гойтинский» совхозе хьажкIаш кхеча звеной кулгалхочо, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутата нов. Исраиловас, Грозненски гарнизона вижало, сержанта нов. Бажанова. «Горец» совхоза директора нов. Якаева, кхычар.

...Митинг яьлча а ваь дIахьехаьстац. Дукханахьа го тесса халхараш ду, иллеш доах. Иштта сакъердам ца бужаш чакхдаьлар из ди.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен кIезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, гIаьлхьача боараме, цкъаза чIоагIа, къилбаседа-малхбоален районашка геттара чIоагIа мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 29—34, Грозне 32—34 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. 6-ча майгара 9-ча майга кхаччалца кIезиг-дукха, хана шоллагIча ах дакъа гIа йонагIо морхаш а йолаш, республика къаьст-къаьстача районашка къулба-малхбоалехьара гIийло. гIаьлхьача боараме, къилбаседехьарча районашка юкъ-юкъе гIаьлхьача боараме, цкъаза чIоагIа мух а хьекхаш ха хила а фегара температура буйсашка 10—15, деношка 27—32 градус йIовхал йолаш хила а мег.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бахьтера секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта боахамийи письмой отделий— 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцен проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05068. Заказ № 2399.